

IZVJEŠTAJ O RADU FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZA 2014. GODINU

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOŠLJAVANJA	5
2.1. Zaposlenost	5
2.2. Nezaposlenost	5
2.3. Nezaposlenost po kantonima	6
2.4. Učešće žena u registriranoj nezaposlenosti	7
2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih	7
2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih	8
2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih	8
2.8. Zapošljavanje osoba sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje	9
3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI	9
3.1. Novčana naknada	9
3.2. Zdravstveno osiguranje	10
3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje	10
3.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje	11
3.5. Rješavanje u drugostepenom postupku	11
3.6. Aktivnosti poduzete radi očuvanja finansijske stabilnosti u kontekstu pokrenutih sudskih postupaka demobiliziranih branilaca	12
3.7. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju	12
3.8. Potraživanja po osnovu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje	12
3.9. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	12
4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA	12
4.1. Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve 2012“	12
4.2. Program zapošljavanja povratnika u 2012. godini	12
4.3. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2012	12
4.4. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada - Prvo radno iskustvo 2013	12
4.5. Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma	12
4.6. Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva u 2014. godini	12
4.7. Program javnih radova – Zajedno u obnovi	12
4.8. Programi pripreme za rad (obuka, stručno osposobljavanje i usavršavanje)	12
4.9. Program zapošljavanja Roma u 2014. godini	12
4.10. Projekat podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP)	12
4.11. FINANSIRANJE PROJEKATA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA	12
4.11.1. Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje šivača i krojača za potrebe kompanije Saniteks d.d. Velika Kladuša“	12
4.11.2. Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje za poslove šivanja i egaliziranja kože i montaže sa specifičnim vještinama u proizvodnji ručne kočnice za automobilsku industriju“	12
4.11.3. Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za poslove varenja postupcima MIG, MAG, TIG, CO2“ za potrebe preduzeća „Sik“ d.o.o. Mostar	12
4.11.4. Projekat „Smanjivanje disbalansa između ponude i potražnje za radnom snagom i poboljšanja kompetencija, konkurentnosti i zapošljavanje radne snage u Goraždu“	12

4.11.5.	Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje krojač, šivač tekstila, mehaničar, skladištar“	12
4.11.6.	Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje zavarivač i CNC operater“	12
4.11.7.	„Obuka i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije Miral PVC d.o.o. Velika Kladuša“	12
4.11.8.	Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije A.D.S.I. montaža d.o.o. Velika Kladuša“	12
4.11.9.	Projekat praktične doobuke i stručnog osposobljavanja „Pomoć za samopomoć“	12
4.11.10.	Projekat „Škola za dadilje-profesionalno usavršavanje dadilja za bolju konkurentnost na tržištu rada“	12
4.11.11.	Program poslovnih vještina i zapošljavanja nezaposlenih osoba	12
4.11.12.	Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje inženjera hemije i radnika na površinskoj zaštiti metala“	12
4.11.13.	Projekat učešća u zapošljavanju	12
	4.12. Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja	12
	4.13. Projekat zapošljavanja mladih (YEP)	12
	4.14. Program obuke/stručnog osposobljavanja/zapošljavanja u oblasti vinogradarstva i vinarstva	12
	4.15. Adriatic Welfare Mix	12
	4.16. Projekat „Active Qualification in Tourism“ (AQUIT)	12
	4.17. Sajmovi zapošljavanja	12
	4.18. Aktivnosti kantonalnih službi za zapošljavanje	12
	4.19. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj	12
	4.20. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji	12
	4.21. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj	12
5.	ZAPOŠLJAVANJE STRANIH DRŽAVLJANA	12
6.	PROFESIONALNA ORIJENTACIJA I SELEKCIJA	12
6.1.	<i>Aktivnosti usmjerene prema nezaposlenim osobama (u biroima za zapošljavanje, CISO i klubovima za traženje posla)</i>	12
6.2.	<i>Aktivnosti usmjerene prema učenicima i obrazovnom sistemu</i>	12
7.	ANALIZA TRŽIŠTA RADA	12
8.	AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	12
8.1.	<i>Plan Federalnog zavoda za borbu protiv korupcije</i>	12
8.2.	<i>Stručno osposobljavanje zaposlenika</i>	12
9.	INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	12
10.	UPRAVNI ODBOR	12
11.	KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	12
12.	INFORMIRANJE	12
13.	SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA	12
13.1.	<i>Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje</i>	12
13.2.	<i>Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period 2015.-2020. godina</i>	12
13.3.	<i>Razmjena podataka sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove</i>	12
13.4.	<i>„Volontiraj - kreditiraj“</i>	12
14.	ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA	12

1. UVOD

U skladu sa zakonskim propisima, strateškim dokumentima i finansijskim mogućnostima, Federalni zavod za zapošljavanje je i u 2014. godini izvršavao svoje obaveze radi stvaranja pretpostavki za poboljšanje kvaliteta ponude radne snage na tržištu rada, poticanja potražnje za radnom snagom, kao i sticanja povjerenja i uspješnu saradnju partnera na tržištu rada. Vodeći računa o zakonom utvrđenim prioritetima, nakon izvršenja obaveza koje se odnose na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, Federalni zavod za zapošljavanje je raspoloživa finansijska sredstva usmjeravao u programe aktivne politike zapošljavanja, čijom je realizacijom obuhvaćen znatno veći broj osoba nego u ranijem periodu, zahvaljujući sredstvima iz Budžeta, koje je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine odobrila za ovu namjenu u iznosu od 9.640.000 KM.

Potražnja za radnom snagom još uvijek je nedovoljna, a na stanje na tržištu rada uticala je i prirodna nesreća iz maja i augusta 2014. godine, kada su poplavljeni i brojni poslovni subjekti. Prema nezvaničnim podacima, šteta od prirodne nesreće (infrastruktura, stambeni objekti, poljoprivredno zemljište, radna mjesta i dr.) procjenjuje se na četiri milijarde KM, od čega se skoro 40% odnosi na štete u privredi, a direktno i indirektno je bilo ugroženo oko 40.000 radnih mjesta u Bosni i Hercegovini.

Istovremeno, iako bilježe blagi porast, prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine i Agencije za promociju stranih investicija, direktne strane investicije još uvijek nisu na željenom nivou.

I pored toga, u 2014. godini, u poređenju sa brojem zaposlenih u 2013. godini, u Federaciji BiH evidentiran je rast od skoro 2%. Bosna i Hercegovina je jedina država u regionu koja posljednjih godina bilježi rast broja zaposlenih, te se može zaključiti da su i programi koje je implementirao Federalni zavod za zapošljavanje uticali na povećanje zaposlenosti.

Naime, u 2006. godini u Federaciji BiH prosječno je bilo 389.601 zaposleni, a 2014. godine prosječan broj zaposlenih porastao je na 443.587. U 2014. godini najveći porast zaposlenosti registriran je u ugostiteljstvu i hotelijerstvu - 15,4% i prerađivačkoj industriji u kojoj je broj zaposlenih za jednu godinu povećan za 7,3%. Nakon dugogodišnje stagnacije, pa čak i pada, porastao je i broj zaposlenih u građevinskoj industriji.

Međutim, još uvijek je evidentan problem strukturne neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada, koji karakteriše i niska produktivnost i visoko učešće zaposlenosti u neformalnoj ekonomiji. Rad na crno i dalje ostaje objektivni problem, koji, pored nelojalne konkurencije među poslodavcima i nepoštivanja finansijske discipline, utiče i na sagledavanje evidencione stope nezaposlenosti. Visoko učešće neregularnog zapošljavanja u ukupnom broju zaposlenih i dalje je jedan od glavnih problema na tržištu rada. Veliki je broj osoba koje su ostale bez posla zbog različitih okolnosti, a čiji radno pravni status još nije riješen.

Strukturna neravnoteža na tržištu rada manifestirana je kroz neusklađenost ponude i tražnje za radnom snagom u pogledu zanimanja, obrazovanja, kvalifikacija ili regionalnog rasporeda. Nažalost, u radno sposobnom stanovništvu i radnoj snazi participira veliki broj osoba bez ikakve kvalifikacije.

Obrazovni sistem nije efikasno povezan sa tržištem rada i potrebno ga je unaprijediti i u određenim segmentima prilagoditi potrebama privrede kroz

povećanje broja sati praktične nastave i saradnju sa poslovnim subjektima, te primjenu novih tehnologija.

Radi poboljšanja stanja na tržištu rada, potrebno je sagledati sve reformske procese, a posebno one koji su fokusirani na razvoj privrede, poduzetništva i obrazovnih institucijama, a posebno srednjeg stručnog i obrazovanja odraslih.

2. STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA

Aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje (Federalni zavod) i kantonalnih službi za zapošljavanje u 2014. godini bile su usmjerene na očuvanje dostignutog nivoa zaposlenosti i provođenje ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uvjeti za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno-socijalna sigurnost nezaposlenih osoba za vrijeme nezaposlenosti.

2.1. Zaposlenost

U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2014. godini prosječno je bilo zaposleno 443.587 radnika, što je u odnosu na prosjek 2013. godine (435.437) više za 8.150 radnika, odnosno 1,87%.¹

Podaci o broju zaposlenih odnose se na zaposlene koji imaju zasnovan radni odnos bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena. U taj broj uračunati su zaposleni u privredi i vanprivredi.

U 1991. godini na području koje je sada Federacija BiH bilo je 631.020 zaposlenih, tako da je nivo zaposlenosti u 2014. godini dostigao 70,30% nivoa iz 1991. godine.

Stopa zaposlenosti u Federaciji BiH prema preliminarnim podacima Ankete o radnoj snazi u 2014. godini iznosila je 30,2% i manja je u odnosu na prethodnu godinu za 0,1%.

2.2. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2014. godini bio je 391.428 i u odnosu na prosjek 2013. godine (388.704) veći je za 2.724, odnosno 0,70%.

U prvih pet mjeseci 2014. godine bilježi se pad nezaposlenosti. Naime, u periodu januar – maj 2014. godine broj nezaposlenih smanjen je za oko 8.000 osoba, tj. sa 394.856 na 386.801.

Međutim, u ljetnom periodu, zbog prijave osoba po završetku školovanja, a naročito srednje škole, zabilježeno je povećanje nezaposlenosti. To se može konstatirati na osnovu podatka o povećanju broja nezaposlenih osoba dobi od 15 do 19 godina za 51% u 2014. godini, odnosno sa 13.856 u januaru na 21.039 osoba u decembru 2014. godine.

U strukturnim obilježjima nezaposlenosti u Federaciji BiH nema bitnijih promjena u odnosu na prethodne godine. To se i dalje ogleda u:

- velikom broju stručnih osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih (266.599), od kojih 112.410 (42,16%) prvi put traže zaposlenje, i
- velikom broju nestručnih osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih (124.829).

¹ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

Prosječna stopa nezaposlenosti² u Federaciji BiH u 2014. godini iznosila je 46,88% i ima tendenciju rasta (0,52%) u odnosu na prethodnu godinu.

Istovremeno, stopa anketne nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2014. godini iznosila je 28,4% i manja je u odnosu na prethodnu godinu za 1,8%³.

Tabela 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2014. godini

Pokazatelji	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Broj zaposlenih	436.410	438.011	439.496	442.111	443.155	443.752	444.506	444.597	446.417	448.001	447.873	448.720
2. Osobe koje traže zaposlenje - UKUPNO	394.856	394.350	391.838	388.408	386.801	387.405	389.861	394.168	391.856	392.646	392.675	392.265
2.1. Žene	202.224	202.015	201.573	200.526	200.121	200.618	202.645	205.379	203.486	203.981	203.772	203.009
3. Stručne osobe	267.595	267.078	265.243	262.565	261.398	262.548	265.804	270.300	268.404	269.416	269.591	269.242
4. Nestručne osobe	127.261	127.272	126.595	125.843	125.403	124.857	124.057	123.868	123.452	123.230	123.084	123.023
5. Osobe koje traže zaposlenje prvi put	172.866	172.085	170.988	169.551	168.467	170.072	172.229	173.774	174.867	175.197	174.511	173.062
6. Prijavljeni na evidenciju u toku mjeseca	9.939	7.158	6.749	6.651	5.785	9.817	12.418	12.636	10.592	10.420	8.796	8.612
7. Zaposleni sa evidencije	4.090	4.628	5.681	6.659	4.611	6.414	6.791	5.786	9.437	5.966	5.365	4.905
8. Prekinut radni odnos	6.908	4.449	4.102	4.061	4.080	4.321	5.991	6.669	4.985	5.372	5.493	6.028
9. Brisani sa evidencije u toku mjeseca	7.025	7.664	9.261	10.081	7.392	9.213	9.962	8.329	12.904	9.630	8.767	9.022
10. Zaposleni posredovanjem službe	2.429	2.515	3.139	4.169	2.620	3.198	4.056	3.464	6.046	3.793	3.210	2.597
11. Zaposleni na neodređeno vrijeme	621	619	746	900	614	651	639	551	888	698	617	514
12. Korisnici novčane naknade	11.323	11.900	11.785	10.694	10.107	10.067	9.917	11.200	11.541	10.764	10.162	9.783
13. Korisnici zdravstvenog osiguranja	255.499	255.730	254.337	249.477	250.404	249.829	250.308	253.137	254.380	256.336	256.933	257.594
14. Demobilizirani branici	65.303	65.071	64.146	63.272	62.838	62.337	61.626	61.423	60.814	60.450	60.231	60.205

2.3. Nezaposlenost po kantonima

Nezaposlenost po kantonima u odnosu na 2013. godinu:

- U Unsko-sanskom kantonu je evidentirano povećanje broja nezaposlenih za 1,37%, a izdvajaju se općine Bužim i Velika Kladaša sa povećanjem za 4,31% i 4,13%.
- U Posavskom kantonu zabilježeno je više nezaposlenih za 0,68%. Povećanje broja nezaposlenih za 4,14% evidentirano je u općini Domaljevac, a smanjenje za 0,55% u općini Odžak.
- U Tuzlanskom kantonu je veći broj nezaposlenih za 0,26%. Najveće povećanje broja nezaposlenih zabilježeno je u Banovićima (za 3,44%) i Gračanici (za 1,93%).

² Stopa nezaposlenosti je procenat učešća nezaposlenih u ukupnom broju (zbiru) zaposlenih i nezaposlenih osoba

³ Preliminarni podaci Ankete o radnoj snazi 2014, Agencija za statistiku BiH

- U Zeničko-dobojskom kantonu zabilježen je veći broj nezaposlenih za 0,71%. Najveći porast nezaposlenosti evidentiran je u općinama Kakanj (za 4,32%) i Breza (za 2,46%). U općini Doboju broj nezaposlenih je manji za 3,10%.
- U Bosansko-podrinjskom kantonu smanjen je broj nezaposlenih za 0,99%. Najveće smanjenje nezaposlenih je u općini Pale (11,19%), dok je povećan broj nezaposlenih u općini Foča za 2,97%.
- U Srednjobosanskom kantonu je zabilježeno povećanje nezaposlenosti za 1,22%. U općini Dobretići broj nezaposlenih manji je za 4,48% i općini Kiseljak za 2,09%, a povećan je broj nezaposlenih u općini Jajce za 4,39%.
- U Hercegovačko-neretvanskom kantonu zabilježeno je povećanje broja nezaposlenih za 3,07%. U općini Neum evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 3,63%, dok je u općinama Ravno i Čapljina povećan broj nezaposlenih za 10,16% i 6,63%.
- U Zapadnohercegovačkom kantonu je zabilježeno povećanje nezaposlenosti za 6,00%. U općini Ljubuški broj nezaposlenih povećan je za 12,10%.
- U Kantonu Sarajevo je evidentirano smanjenje broja nezaposlenih za 1,31%, posebno u općinama Novo Sarajevo (za 2,90%) i Stari Grad (za 2,38%)
- U Kantonu 10 evidentirano je povećanje broja nezaposlenih za 2,25%, posebno u općinama Tomislavgrad (za 4,07%) i Livno (za 3,52%).

2.4. Učešće žena u registriranoj nezaposlenosti

U Federaciji BiH u 2014. godini evidentirano je 202.446 nezaposlenih žena, što je više za 2.660 ili 1,33% u odnosu na prethodnu godinu.

Posmatrano po kantonima, evidentirano je povećanje broja nezaposlenih žena u svim kantonima osim u Kantonu Sarajevo, gdje je broj nezaposlenih žena manji za 0,97%.

Najveće povećanje nezaposlenih žena zabilježeno je u Zapadnohercegovačkom (za 5,10%), Kantonu 10 (za 3,16%) i Posavskom kantonu (za 3,05%).

2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih

Broj stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2014. godini, u odnosu na 2013. godinu, veći je za 2,08%.

U svim stepenima stručnosti, izuzev VKV, veći je broj osoba koje traže zaposlenje. Povećan je broj nezaposlenih sa visokom stručnom spremom (VSS) za 6,59%, sa višom (VŠS) za 2,84% i sa srednjom stručnom spremom (SSS) za 3,15%.

Broj nestručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2014. godini, u odnosu na 2013. godinu, manji je za 2,61%.

Smanjen je broj nezaposlenih sa nižom stručnom spremom (NSS) za 7,55%, polukvalifikovanih (PKV) za 5,32% i nekvalifikovanih osoba (NKV) za 2,38%.

Tabela 2: Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba

Stručna sprema	Nestručne osobe			Stručne osobe				
	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2014. godini	708	116.064	8.057	133.172	100.240	2.068	5.519	25.599

Broj osoba koje prvi put traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2014. godini veći je za 1,30% u odnosu na 2013. godinu.

Prosječan broj stručnih osoba koje prvi put traže zaposlenje u 2014. godini, u odnosu na 2013. godinu, veći je za 5,28%. Posmatrano po stručnoj spremi, kod stručnih osoba koje prvi put traže zaposlenje, u odnosu na prethodnu godinu, porast je evidentiran kod VSS za 20,56%, a smanjenje kod VKV za 3,17%.

2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih

Krajem 2014. godine najbrojnije među registriranim nezaposlenima bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (181.112 ili 46,27%), zatim mladi do 30 godina (126.898 ili 32,42%), te stariji od 50 godina (83.418 ili 21,31%).

2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje, po raznim osnovama, u 2014. godini u Federaciji BiH brisano je 109.250 osoba. U odnosu na 2013. godinu to je više za 12.530, tj. 12,96%. U istom periodu prijavljeno je 109.573 osobe, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 5.796, tj. 5,55%.

Također, u 2014. godini registrirano je više za 8.052 osobe koje su zaposlene sa evidencije nezaposlenih (70.333) od onih koje su se prijavile na evidenciju po prestanku radnog odnosa (62.281).

Tabela 3: Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na tržištu rada u Federaciji BiH u 2014. godini

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Zaposleno sa evidencije	Broj zaposlenih, stanje: decembar 2014. godine (podaci Federalnog zavoda za statistiku)
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacija	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)		
Unsko-sanski	12.224	12.086	5.966	98	2.087	3.781	6.574	32.023
Posavski	1.972	1.980	811	33	197	581	1.253	5.747
Tuzlanski	24.610	24.778	13.964	369	3.265	10.330	15.556	83.851
Zeničko-dobojski	20.804	21.103	12.035	410	3.288	8.337	14.259	70.299
Bosansko-podrinjski	1.355	1.412	511	2	5	504	790	6.504
Srednjobosanski	10.934	10.841	4.719	65	2.661	1.993	7.165	41.314
Hercegovačko-neretvanski	9.523	8.255	5.865	303	2.568	2.994	6.157	48.952

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Zaposleno sa evidencije	Broj zaposlenih, stanje: decembar 2014. godine (podaci Federalnog zavoda za statistiku)
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacija	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)		
Zapadnohercegovački	3.277	2.783	1.641	89	743	809	1.416	16.605
Kanton Sarajevo	22.473	23.562	15.654	0	6.785	8.869	15.837	125.921
Kanton 10	2.398	2.450	1.115	110	355	640	1.326	9.504
UKUPNO	109.573	109.250	62.281	1.479	21.954	38.838	70.333	448.720

2.8. Zapošljavanje osoba sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje

U 2014. godini kantonalne službe za zapošljavanje su posredovale u zapošljavanju za 70.333 osobe sa evidencije nezaposlenih, što je za 8.608 više nego u prethodnoj godini.

Posmatrano po kantonima, broj posredovanja bio je sljedeći: 790 u Bosansko-podrinjskom, 1.253 u Posavskom, 1.326 u Kantonu 10, 1.416 u Zapadnohercegovačkom, 6.157 u Hercegovačko-neretvanskom, 6.574 u Unsko-sanskom, 6.574 u Srednjobosanskom, 14.259 u Zeničko-dobojskom, 15.556 u Tuzlanskom i 15.837 u Kantonu Sarajevo.

Posmatrano po kvalifikacijskoj strukturi, sa evidencije nezaposlenih najviše je zaposleno KV (23.775), SSS (22.190), VSS (14.353), NKV (7.256) itd.

Tabela 4: Pregled brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja u Federaciji BiH u 2014. godini

Stručna sprema	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja	26	7.256	523	23.775	22.190	313	1.897	14.353

3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (član 28) propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje u skladu sa ovim i drugim zakonima. Federalni zavod, prema ovom zakonu, dodjeljuje kantonalnim službama za zapošljavanje nedostajuća sredstva za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

3.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci, s tim da se kao

vrijeme provedeno na radu smatra vrijeme obaveznog osiguranja prema propisima koji reguliraju sistem poreza i obaveznih doprinosa. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu trajanja naknade.

U 2014. godini u Federaciji BiH novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 10.770 nezaposlenih osoba. U odnosu na 2013. godinu, broj korisnika novčane naknade je manji za 0,58%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje su utrošile 47.659.402 KM, što je za 95.339 KM više nego u 2013. godini. S obzirom na stalno povećanje broja prijava na evidenciju nezaposlenih, naročito onih osoba koje stiču pravo na novčanu naknadu, u 2014. godini su po tom osnovu dodatno finansijski opterećene kantonalne službe za zapošljavanje.

3.2. Zdravstveno osiguranje

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje.

Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.

U izvještajnom periodu u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćeno prosječno mjesečno 253.664 nezaposlene osobe. U odnosu na 2013. godinu broj korisnika ovog prava veći je za 6.865 ili 2,78%, za što su kantonalne službe za zapošljavanje utrošile 23.058.308 KM, što je za 117.921 KM više nego u 2013. godini.

3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

U 2014. godini ovo pravo u Federaciji BiH ostvarilo je 5.928 nezaposlenih osoba, što je za 530 osoba ili 9,82% više nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 3.746.794 KM, što je za 1.773.845 KM više nego u 2013. godini.

3.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

S obzirom na to da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, kao i zbog određenog broja korisnika koji primaju novčanu naknadu duži period, kantonalne službe za zapošljavanje nisu mogle uredno izmirivati svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

U skladu sa čl. 49. i 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje, osim službi za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog i Kantona Sarajevo, podnijele su Federalnom zavodu zahtjeve za uplatu nedostajućih novčanih sredstava za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim i planiranim finansijskim sredstvima, izvršio uplatu nedostajućih sredstava u iznosu od 14.600.000 KM, što je za 2.725.914 KM manje nego u 2013. godini.

Tabela 5: Pregled isplate nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

Red. broj	Kanton	Isplaćena sredstva (KM)
1.	Unsko-sanski	2.180.673,65
2.	Posavski	269.653,82
3.	Tuzlanski	2.770.795,26
4.	Zeničko-dobojski	5.726.631,69
5.	Bosansko-podrinjski	0,00
6.	Srednjobosanski	371.090,44
7.	Hercegovačko-neretvanski	2.140.783,23
8.	Zapadnohercegovački	519.197,83
9.	Kanton Sarajevo	0,00
10.	Kanton 10	621.174,08
UKUPNO		14.600.000,00

3.5. Rješavanje u drugostepenom postupku

U skladu sa članom 35. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovu nezaposlenosti. U izvještajnom periodu izjavljeno je 1.016 žalbi protiv prvostepenih rješenja. Sa neriješenim žalbama prenesenim iz 2013. godine (242), u rješavanju je bilo 1.258 predmeta. Riješeno je 1.159 predmeta, i to: 810 žalbi je odbijeno, 61 je uvaženo i predmet meritorno riješen u drugostepenom upravnom postupku, 248 je uvaženo i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a 40 je urađeno na drugi Zakonom o upravnom postupku propisan način (odbačena, ustupljena drugom organu). Ostalo je neriješeno 99 predmeta. Kod kantonalnih sudova pokrenuta su 82 upravna spora.

3.6. Aktivnosti poduzete radi očuvanja finansijske stabilnosti u kontekstu pokrenutih sudskih postupaka demobiliziranih branilaca

U Informaciji o aktuelnom stanju u vezi sa pokrenutim sudskim postupcima radi usklađivanja novčanih naknada demobiliziranih branilaca iz decembra 2013. godine, koju je 14.1.2014. godine razmatrala i prihvatila Vlada Federacije BiH, i u kojoj je sveobuhvatno objašnjena do tada aktuelna pravna i finansijska situacija, navedena je činjenica da su demobilizirani branioci putem punomoćnika pokrenuli i nove vrste postupaka podnoseći zahtjeve za utvrđivanje prava na novčanu naknadu temeljem sudjelovanja u odbrani u Bosni i Hercegovini, a kojim faktički traže usklađivanje mjesečnih iznosa pravomoćnim rješenjima utvrđene (i isplaćene novčane naknade) sa 25% prosječne plaće u Federaciji BiH iz prethodne godine prema podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Naime, nakon što je Odlukom Ustavnog suda BiH donesenom 17.9.2013. godine usvojena apelacija Službe za zapošljavanje Hercegovačko–neretvanskog kantona i utvrđena povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, te ukinuto Rješenje Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 I 056717 12 Gži od 2. jula 2013. godine i predmet vraćen Kantonalnom sudu u Mostaru da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i s obzirom na to da iz obrazloženja ove odluke proizlazi da se u izvršnom postupku ne mogu usklađivati novčane naknade demobiliziranih branilaca, uslijedili su postupci podnošenjem novih zahtjeva za utvrđivanje prava na novčanu naknadu kojim faktički traže usklađivanje novčane naknade i postupci za izvršenje donesenih rješenja administrativnim putem.

Tako je u Službi za zapošljavanje Hercegovačko–neretvanskog kantona podneseno 482 zahtjeva za utvrđivanje prava na novčanu naknadu temeljem sudjelovanja u odbrani u BiH, dok je u Službi za zapošljavanje Zapadnohercegovačkog kantona podneseno 36 takvih zahtjeva te 10 zahtjeva za izvršenje donesenih rješenja administrativnim putem.

U izvještajnom periodu su se po podnesenim zahtjevima u Službi za zapošljavanje Hercegovačko–neretvanskog i u Službi za zapošljavanje Zapadnohercegovačkog kantona donosila prvostepena rješenja kojim su odbijani podneseni zahtjevi zbog presuđene stvari, te nakon što su Federalnom zavodu podnošene žalbe na ta rješenja u drugostepenom postupku su iste odbijane kao neosnovane, čime su okončavani upravni postupci. Nakon toga demobilizirani branioci putem punomoćnika podnose tužbe protiv rješenja Federalnog zavoda i u pokrenutim upravnim sporovima donose se presude kojim se pravomoćno okončavaju sudski postupci pred kantonalnim sudovima u Mostaru i Širokom Brijegu odbijanjem tužbe, što znači da se prihvata postupanje i pravno stajalište izneseno u rješenjima Federalnog zavoda.

Međutim, nakon što kantonalni sudovi u Širokom Brijegu i Mostaru donose pravomoćne odluke kojim se odbijaju tužbe demobiliziranih branilaca radi donošenja rješenja o faktičkom usklađivanju novčane naknade, isti po punomoćnicima Vrhovnom sudu Federacije BiH podnose zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. Ti postupci su u fazi odlučivanja, a Federalni zavod podnosi odgovore na zahtjeve u kojim predlaže odbijanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke kao neosnovane.

Konačno, jasno je da ovi postupci još uvijek nisu dovršeni te da nisu iscrpljene sve mogućnosti pokretanja i drugih vrsta postupaka čija se suština uvijek svodi na usklađivanje mjesečnih iznosa pravomoćnim rješenjima utvrđene (i isplaćene

novčane naknade) sa 25% prosječne plaće u Federaciji BiH iz prethodne godine prema podacima Federalnog zavoda za statistiku. Međutim, olakšavajuća je okolnost što ova vrsta postupaka, za sada, ostavlja prostor javnim službama za zapošljavanje da realiziraju redovne aktivnosti jer više nije riječ o hitnim izvršnim sudskim postupcima u kojima su se automatski blokirala sredstva na računima kantonalnih službi za zapošljavanje i time ograničavale aktivnosti javnih službi za zapošljavanje u izvršenju programa i mjera aktivne politike zapošljavanja.

3.7. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

U skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod, kao organ nadležan za provođenje pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, primio je u 2014. godini 1.150 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, na propisanim obrascima u skladu sa operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provođenje ugovora o socijalnom osiguranju, a što je za 556 zahtjeva manje nego u 2013. godini.

Od ukupnog broja primljenih zahtjeva po Sporazumu potpisanom između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), Federalni zavod je u izvještajnom periodu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavio na daljnji postupak 380 uvjerenja o periodima osiguranja navršenim u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti.

U skladu sa Ugovorom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dostavljeno je 332 uvjerenja o stažu osiguranja u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade.

Isto tako, u skladu sa Sporazumom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije („Službeni glasnik BiH“, broj 8/07), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH na daljnji postupak dostavljeno je 443 uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH. Broj zahtjeva koje je uputio Zavod za zapošljavanje Republike Slovenije manji je za 126 u odnosu na 2013. godinu. Federalni zavod i Agencija za rad i zapošljavanje BiH su potpisali Operativni protokol o elektronskoj razmjeni podataka, kojim se definiraju pitanja koja se odnose na elektronsku razmjenu podataka o potvrđivanju perioda osiguranja navršenim na teritoriji Federacije BiH i Republike Slovenije i korištenju prava na novčanu naknadu podnosilaca zahtjeva za izdavanje potvrde. Operativni protokol se primjenjuje od 2013. godine.

3.8. Potraživanja po osnovu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje

Federalni zavod je, kao nositelj osiguranja za slučaj nezaposlenosti, zaključio sporazume sa kantonalnim službama za zapošljavanje i pravnim osobama dužnicima koji su u periodu od 01.01.1992. do 31.12.2005. godine imali u strukturi kapitala 50% i više državnog kapitala, a u skladu sa Zakonom o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/06 i 52/09). Ukupan iznos potraživanja po zaključenim sporazumima iznosio je 2.013.789 KM. Stanje potraživanja po tom osnovu 31.12.2013. godine sveden je na iznos od 431.803 KM, dok u 2014. godini nije bilo naplate potraživanja i smanjenja ostatka duga. Radi naplate preostalog

dijela potraživanja, Porezna uprava Federacije BiH je pokrenula postupke prinudne naplate, kao što su: naplata iz novčanih sredstava, obustava transakcija preko računa otvorenih kod banaka, naplata iz imovine, prodaja pokretne i nepokretne imovine i dr. U skladu sa članom 9. Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa („Službene novine FBiH“, br. 42/09 i 102/12), Porezna uprava Federacije BiH je u obavezi da godišnji izvještaj o naplati i kontroli pomenutih doprinosa dostavi Federalnom ministarstvu finansija i vanbudžetskim fondovima.

3.9. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Za izvršenje obaveze koja proističe iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), a koja se odnosi na izdvajanje 10% planiranih sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja radi finansiranja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, Federalni zavod je, nakon uvida u pravdanje sredstava uplaćenih u 2013. godini, izvršio planiranu uplatu sredstava u 2014. godini u iznosu od 1.561.125 KM.

4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

Aktivna politika zapošljavanja u 2014. godini provođena je u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Strategijom zapošljavanja u BiH 2010-2014.

Podrška je pružena ciljnim grupama nezaposlenih osoba koje su pomenutim strateškim dokumentom utvrđene kao teže zapošljive, a posebno mladim osobama i ženama.

Mjere aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bile usmjerene na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje, dokvalifikaciju i prekvalifikaciju,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada,
- stvaranje za sve jednakih mogućnosti u pristupu tržištu rada.

Realizacijom mjera aktivne politike zapošljavanja nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti te stvaranja uvjeta za sticanje prvog radnog iskustva.

Da bi se postigao što veći stepen pravičnosti, u realizaciji ovih mjera nisu mogli učestvovati:

- poslodavci koji ne izmiruju redovno obaveze po osnovu poreza i doprinosa,
- poslodavci koji su bili evidentirani zbog rada na crno,
- poslodavci koji su koristili kreditna ili bespovratna sredstva iz poticajnih mjera Federalnog zavoda ili kantonalnih službi za zapošljavanje a nisu ispoštovali obaveze u skladu sa zaključenim ugovorima, odnosno nisu zaposlili predviđeni broj radnika i ne vraćaju redovno dobivena sredstva.

Također, radi mjerenja rezultata i učinaka mjera aktivne politike zapošljavanja, u okviru vlastitih kapaciteta, uspostavljen je mehanizam monitoringa i evaluacije prema utvrđenim indikatorima. Na osnovu nalaza iz provedenog monitoringa i evaluacije može se zaključiti da su, u skladu sa raspoloživim resursima u datim okolnostima, postignuti dobri rezultati i učinci. Veliku prednost u ovom procesu predstavlja mogućnost korištenja portala Porezne uprave Federacije BiH radi provjere zaposlenosti kod korisnika poticaja iz mjera aktivne politike zapošljavanja.

Intenzivirano je i pokretanje pravnih radnji protiv korisnika sredstava iz mjera aktivne politike zapošljavanja zbog neizvršavanja ugovorenih obaveza.

4.1. Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve 2012“

Završena je realizacija Programa sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“ započeta u drugoj polovini 2012. godine. Cilj Programa je bio zaposliti što veći broj osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti te stvaranja uvjeta za sticanje prvog radnog iskustva.

U okviru realizacije ovog programa potpisani su ugovori o sufinansiranju zapošljavanja 1.554 osobe kod 345 poslodavaca.

Posmatrajući nivo obrazovanja, tj. kvalifikacijsku strukturu zaposlenih po osnovu ovog programa, može se zaključiti da je najviše zaposleno osoba sa trećim i četvrtim stepenom srednje stručne spreme (KV i SSS), i to 77,79%, što znači da je podrška pružena upravo osobama kojih ima najviše na evidenciji nezaposlenih. Znatno je manje (14,11%) osoba sa višom i visokom stručnom spremom, a svega 8,10% obuhvaćenih ovim programom su nekvalifikovane osobe.

Od 1.554 osobe zaposlene na osnovu ugovora o sufinansiranju zapošljavanja kod 345 poslodavaca, 57,2% (889) čine muškarci, a 42,8% (665) žene.

Prosječna dob osoba čije je zapošljavanje sufinansirano je 29,4 godine. Također, analizom održivosti zapošljavanja utvrđeno je da je 71% osoba ostalo u radnom odnosu, i to prema provjeri provedenoj šest mjeseci nakon isteka ugovora o sufinansiranju zapošljavanja, što se može smatrati veoma dobrim rezultatom.

Za realizaciju Programa u 2014. godini isplaćeno je 466.731,10 KM.

4.2. Program zapošljavanja povratnika u 2012. godini

U 2014. godini završena je realizacija Programa zapošljavanja povratnika iz 2012. godine. Program je realiziran s ciljem poticanja zapošljavanja povratnika sa evidencije nezaposlenih osoba, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, a time i održivosti povratka na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine.

Od ukupno ugovorenih sredstava (314.954,75 KM), za realizaciju Programa u 2014. godini isplaćeno je 13.356,30 KM.

4.3. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2012

Nakon što je krajem 2012. godine objavljen Javni poziv za učešće u realizaciji Programa jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo, čiji je cilj da se mladim nezaposlenim osobama bez radnog iskustva, dobi do 30 godina,

omogućiti stručno osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada, u 2014. godini je nastavljena implementacija tog programa.

U okviru realizacije Programa potpisani su ugovori o sufinansiranju zapošljavanja 950 mladih osoba kod 676 poslodavaca u iznosu od 4.313.455 KM. Od 950 mladih iz ciljane grupe, 537 ili 56,5% su osobe sa VSS/VŠŠ, a 413 ili 44,5% sa SSS/KV.

Prosječna dob osoba čije je sticanje prvog radnog iskustva i osposobljavanje za rad u struci sufinansirano je 25 godina. Najviše osoba čije je zapošljavanje sufinansirano je u dobi od 25 do 30 godina (48,11%).

Od ukupno obuhvaćenih ovim programom 55% (522) su žene, a 45% (428) muškarci. Sa VSS/VŠŠ je 358 žena i 179 muškaraca. U svim kantonima, među zaposlenima sa fakultetskim obrazovanjem više je žena od muškaraca. Sa SSS/KV je 249 muškaraca i 164 žene.

Radi sprečavanja dugoročne nezaposlenosti i poštivanja zahtjeva gender i socijalne osjetljivosti, iznos sufinansiranja je uvećavan za 10% za 747 osoba po osnovu sljedećih kriterija:

- žene – 522, i to 358 sa VSS/VŠŠ i 164 sa SSS/KV,
- dugoročno nezaposleni – 209 osoba, od toga je 60 sa VSS/VŠŠ i 149 sa SSS/KV,
- član šehidske porodice ili porodice poginulog borca – sedam osoba, od toga su tri sa VSS/VŠŠ i četiri sa SSS/KV,
- član domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen – devet osoba, od toga je sedam sa VSS/VŠŠ i dvije osobe sa SSS/KV.

Kao dodatni efekat, analizom zapošljavanja nakon završetka sticanja prvog radnog iskustva i osposobljavanja za rad u struci, utvrđeno je da je 50% osoba ostalo u radnom odnosu nakon isteka ugovora o sufinansiranju zapošljavanja.

Za realizaciju Programa u 2014. godini isplaćeno je 954.956,07 KM.

4.4. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada - Prvo radno iskustvo 2013

Krajem 2013. godine objavljen je Javni poziv za učešće u realizaciji Programa jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2013, čiji je cilj da se za mlade nezaposlene osobe bez radnog iskustva, dobi do 30 godina, omogućiti stručno osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada. Programom je predviđeno sufinansiranje ukupnog iznosa obaveznih doprinosa iz i na bruto plaću tokom osposobljavanja za rad u struci i sticanja prvog radnog iskustva, i to za mlade sa visokom/ višom stručnom spremom u trajanju od 12, a sa srednjom stručnom spremom šest mjeseci.

Određeni iznos se uvećavao za 10% za pripadnike posebne kategorije nezaposlenih mladih (dugoročno nezaposlene osobe, žene, Romi, članovi domaćinstva u kojem niko nije zaposlen, članovi porodica poginulih boraca/šehida, osobe s invaliditetom, samohrani roditelji, roditelji djece sa posebnim potrebama, žrtve nasilja, liječeni ovisnici i bivši štićenici domova za nezbrinutu djecu). Također, za naknadu troškova zaposlenika (prevoz, ishrana) mjesečno je osiguran dodatni iznos od 50 KM po osobi.

U sklopu Programa, čija je realizacija faktički započela u 2014. godini, omogućeno je osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva za 1.648 osoba iz ciljane grupe, od čega je 826 žena (50,12%).

Prema obrazovnoj strukturi, 894 osobe (54,24%) fakultetski su obrazovane, 51 osoba (3,09%) ima višu, 674 osobe (40,89%) imaju IV stepen, a 29 osoba (1,75%) ima III stepen srednje škole.

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 25,1 godina.

Za implementaciju Programa ugovorena su sredstva u ukupnom iznosu od 6.008.980,10 KM, od čega je u 2014. godini realizirano 3.553.095,29 KM.

4.5. Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma

Programom zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u 2013. godini, čija je implementacija nastavljena u 2014. godini, sufinansirano je zapošljavanje 57 Roma kod 28 poslodavaca i samozapošljavanje 24 Roma.

Za implementaciju Programa ugovorena su sredstva u ukupnom iznosu od 589.650 KM, od čega je u 2014. godini isplaćeno 432.041 KM.

4.6. Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva u 2014. godini

Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva u 2014. godini se realizira s ciljem sufinansiranja zapošljavanja osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, a radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti, te stvaranja uvjeta za jačanje konkurentnosti mladih osoba bez radnog iskustva kroz osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva.

Za realizaciju Programa predviđena su sredstva u iznosu od 18.086.160 KM, od čega je Federalni zavod izdvojio 8.446.160 KM, a Vlada Federacije BiH 9.640.000 KM.

U okviru ovog programa realiziraju se sljedeće mjere:

- „Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2014“

Ova mjera podrazumijeva sufinansiranje osposobljavanja za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina, te izuzetno osobe dobi do 35 godina – ukoliko su prijavljene na evidenciju nezaposlenih duže od 12 mjeseci, uz zasnivanje radnog odnosa na period od šest mjeseci (osobe sa srednjom stručnom spremom – III i IV stepen) i 12 mjeseci (osobe za višom – VI stepen i visokom stručnom spremom – VII stepen). Cilj ove mjere je da se što većem broju mladih osoba omogući osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju za koje su se školovale, te na taj način poboljša njihova konkurentnost i integracija na tržištu rada.

Federalni zavod poslodavcu mjesečno refundira uplaćene obračunate obavezne doprinose za sufinansiranu osobu (troškove doprinosa iz i na plaću sa uračunatim porezom na dohodak), s tim da je maksimalni osnovni iznos refundacije 499 KM, odnosno iznos doprinosa na prosječnu neto plaću u Federaciji BiH za 2012. godinu prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Za zaposlenike kojima se isplaćuje najniža plaća (u rudnicima uglja, tekstilnoj, kožnoj i industriji obuće te niskoakumulacijskim djelatnostima tradicionalnih esnafskih zanata) iznos sufinansiranja se utvrđuje u visini obaveznih doprinosa na najnižu neto plaću kao u drugim djelatnostima. Razliku između sufinansiranog iznosa i iznosa obaveznih doprinosa u pomenutim djelatnostima poslodavac koristi za sufinansiranje neto plaće. Osnovni iznos sufinansiranja se, bez kumulativnog zbrajanja, povećava za 10% za posebne kategorije nezaposlenih osoba (dugoročno nezaposlene, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja, članovi domaćinstva u kojima niko nije zaposlen, članovi porodica šehida i poginulih boraca i dr.)

Osim sufinansiranja doprinosa, Federalni zavod sufinansira i naknadu troškova zaposlenika (prevoz, ishrana) u iznosu od 50 KM po sufinansiranoj osobi.

U realizaciju ove mjere u sklopu Programa u izvještajnom periodu uključeno je 848 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 4.898.924 KM, a kod kojih su zaposlene 1.324 osobe, od čega je 53,62% žena.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa visokom stručnom spremom (790 ili 59,66%), a zatim osoba sa srednjom stručnom spremom (367 ili 27,71%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 25 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 21 mjesec, dok status dugoročno nezaposlenih ima 655 ili 49,47%. Prosječan iznos sufinansiranja je 3.696,62 KM.

- „Sufinansiranje zapošljavanja – Prilika za sve“

Ova mjera podrazumijeva sufinansiranje zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, uz zasnivanje radnog odnosa na period od šest mjeseci. Cilj je da se što većem broju nezaposlenih osoba olakša integracija na tržištu rada i spriječi prelazak u dugotrajnu nezaposlenost. Način realizacije se odvija kao i u mjeri Prvo radno iskustvo.

U realizaciju ove mjere u sklopu Programa u izvještajnom periodu uključeno je 1.717 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti od 7.124.594 KM, a kod kojih je uz sufinansiranje u trajanju od šest mjeseci zaposleno 3.770 osoba, od čega je 1.546 ili 41% žena.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (1.516 ili 40,2%), te kvalifikovanih (1.291 ili 34,24%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 33 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 29 mjeseci, dok status dugoročno nezaposlenih ima 2.090 ili 55,43%.

Prosječan iznos sufinansiranja je 1.970,63 KM.

- „Sufinansiranje sezonskog zapošljavanja“

Ovom mjerom predviđeno je sufinansiranje nezaposlenih osoba, prvenstveno bez kvalifikacije, koje su najbrojnije na evidenciji nezaposlenih, ali i osoba sa kvalifikacijama bez obzira na radno iskustvo i dob, uz zasnivanje radnog odnosa na period do tri mjeseca. Cilj je da se olakša njihova integracija na tržištu rada radi očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti.

Federalni zavod poslodavcu mjesečno refundira uplaćene obračunate obavezne doprinose za sufinansiranu osobu (troškove doprinosa iz i na najnižu plaću u Federaciji BiH sa uračunatim porezom na dohodak) i troškove prevoza u ukupnom iznosu od po 270 KM u trajanju do tri mjeseca.

Zaključno sa 31.12.2014. godine u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključeno je 88 poslodavaca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 203.310 KM, a kod kojih su zaposlene 252 osobe (201 muškarac i 51 žena).

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (97 ili 38,40%), kvalifikovanih (73 ili 29%) i nekvalifikovanih (71 ili 28,17%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba je 30 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 27 mjeseci.

Realizacija mjere će se nastaviti u 2015. godini u skladu s finansijskim mogućnostima.

- „Sufinansiranje zapošljavanja teško zapošljivih osoba – Vaučer za posao“

Ciljna grupa u ovoj mjeri su nezaposlene osobe dobi preko 40 godina, bez obzira na radno iskustvo i stepen obrazovanja, prijavljene na evidenciju najmanje 24 mjeseca. Cilj je da se uz pomoć „vaučera“, koji se preuzima u službi/birou za zapošljavanje, nezaposlena osoba motivira da samostalno traži zaposlenje kod poslodavaca radi integracije na tržištu rada i prekida dugotrajne nezaposlenosti.

Federalni zavod poslodavcu mjesečno refundira uplaćene obračunate obavezne doprinose za sufinansiranu osobu (troškove doprinosa iz i na najnižu plaću u Federaciji BiH sa uračunatim porezom na dohodak) i troškove ishrane i prevoza, a sve u iznosu od po 490 KM u trajanju od šest mjeseci, tj. 2.940 KM po jednom vaučeru.

Do kraja 2014. godine u realizaciju ove mjere u sklopu Programa uključena su 272 poslodavca, sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 930.432,42 KM, a kod kojih je zaposleno 319 osoba (172 muškarca i 147 žena).

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (152 ili 47,64%), kvalifikovanih (85 ili 26,64%) i nekvalifikvanih (68 ili 21,31%).

Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 49,40 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene sedam godina, što ukazuje na činjenicu da je ovom mjerom obuhvaćena kategorija koja je na tržištu rada zaista u nepovoljnoj situaciji.

Realizacija Programa će se nastaviti u 2015. godini u skladu s finansijskim mogućnostima.

4.7. Program javnih radova – Zajedno u obnovi

Krajem maja 2014. godine Federalni zavod, Udruženje poslodavaca u Federaciji BiH, Privredna komora Federacije BiH i Savez samostalnih sindikata BiH potpisali su Memorandum o zajedničkom djelovanju na saniranju i ublažavanju šteta i očuvanju radnih mjesta.

Potpisnici Memoranduma, ističući sinergijsko djelovanje svih faktora koji mogu doprinijeti ublažavanju posljedica poplava i klizišta, obavezali su se da naprave okvir međusobne saradnje i zajednički rade na realizaciji postavljenog cilja, a to je očuvanje radnih mjesta u poslovnim subjektima na područjima ugroženim poplavama. Memorandumom su definirane aktivnosti koje su usmjerene, između ostalog, na privremeno zapošljavanje i angažiranje nezaposlenih osoba na javnim radovima.

Nakon toga, a u skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH V. broj 907/2014 od 19.5.2014. godine, sačinjen je Program javnih radova „Zajedno u obnovi“, s ciljem zapošljavanja/radnog angažiranja osoba sa evidencije nezaposlenih, prioritarno sa

područja Federacije BiH ugroženih prirodnom nesrećom – poplavama i klizištima, na poslovima otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodnih nesreća. Također, cilj je bio da se društveno korisnim radom omogući privremeni radni angažman nezaposlenih osoba i ublažavanje socijalno-ekonomskih i drugih posljedica prouzrokovanih prirodnom nesrećom.

Korisnici sredstava po Programu su mogli biti poslodavci registrirani u Federaciji BiH, i to: javna poduzeća, jedinice lokalne samouprave, federalne i kantonalne institucije/ustanove, poslovni subjekti i nevladine organizacije koje sarađuju sa pomenutim institucijama na poslovima otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodnih nesreća.

Podaci o općinama ugroženim prirodnom nesrećom, dobijeni od Vlade Federacije BiH, opredijelili su područje realizacije Programa. Nakon javnog poziva zaključeni su ugovori sa 62 poslodavca, kod kojih je zaposleno 1.177 osoba na period do tri mjeseca (853 muškarca i 324 žene), i to 162 sa VSS/VŠS, 797 sa SSS/KV i 218 PK/NKV.

Za realizaciju Programa utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 1.913.904,72 KM.

4.8. Programi pripreme za rad (obuka, stručno osposobljavanje i usavršavanje)

Cilj Programa pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje jeste da se u konkretnom poslovnom okruženju omogući priprema za rad za najmanje 1.100 osoba, te od toga zapošljavanje najmanje 770 osoba.

Program je fokusiran na nezaposlene osobe koje nemaju potrebna znanja i vještine, posebno kada je riječ o novim metodama i tehnologijama rada u sektoru privrede (metaloprerađivačka, drvoprerađivačka, tekstil, turizam i ugostiteljstvo, prerađivačka industrija u najširem smislu), ali i u medicinskom sektoru, građevinarstvu, prehrambenom sektoru i dr.

Kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje za potrebe poznatog poslodavca, ali i za otvoreno tržište rada, potiče se rješavanje problema prilagođavanja radne snage i zadovoljavanje stvarnih potreba tržišta rada. Također, ovim programom se afirmira važnost cjeloživotnog učenja i ulaganje u nova znanja i vještine, i to obostrano, kod radnika i kod poslodavca.

Korisnici sredstava po Programu su poslovni subjekti registrirani u Federaciji BiH koji redovno izmiruju obaveze po osnovu poreza i doprinosa i imaju potrebu za zapošljavanjem novih radnika usljed pokretanja nove proizvodnje, povećanja obima postojećih poslovnih aktivnosti, uvođenja tehnoloških i organizacionih promjena.

Programom se određuje sufinansiranje troškova pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje u maksimalnom iznosu od 1.730 KM po osobi, kod ovlaštene javne ustanove ili drugog ovlaštenog pravnog subjekta ili poznatog poslodavca, a koja može trajati najviše do tri mjeseca. Korisnik sredstava ima obavezu da po okončanju obuke zasnuje radni odnos u trajanju od najmanje šest mjeseci sa najmanje 70% osoba koje su završile obuku.

Federalni zavod mjesečno, po osobi, sufinansira sljedeće troškove:

- prevoz polaznika obuke (50 KM),

- ishrana polaznika obuke (do 176 KM),
- osiguranje od povreda na radu tokom obuke u skladu sa važećim propisima,
- porezi (penzijsko i invalidsko, zdravstveno osiguranje, posebna i opća naknada – do 45 KM),
- nastava (praktična i teoretska) – troškovi/naknada predavaču/konsultantu, korištenje opreme i repromaterijal, potrošna roba i materijal, stručna literatura i materijal (do 115 KM).

Također, Federalni zavod sufinansira zapošljavanje refundacijom sredstva poslodavcu koji zaposli i zadrži u radnom odnosu najmanje šest mjeseci osobe koje su završile stručno osposobljavanje i usavršavanje, i to jednokratno u iznosu od 500 KM po osobi protekom tog perioda.

Nakon što je objavljen Javni poziv za učešće u Programu, prijavu je podnio 31 poslodavac, od kojih su tri poslodavca u međuvremenu odustala. Za sufinansiranje obuke odobrena su sredstva za 28 poslodavaca, koji su u momentu podnošenja prijave imali 3.334 zaposlenika.

Poslodavci su podnijeli zahtjev za sufinansiranje obuke 1.618 osoba, odnosno zapošljavanjem 1.312 osoba na period od najmanje šest mjeseci po okončanju obuke.

Zatraženo je sufinansiranje obuke u iznosu 1.804.300,53 KM, te je u skladu sa Programom odobreno sufinansiranje u iznosu od 1.469.388,77 KM.

Prema obrazovnoj strukturi polaznika koji su do sada završili obuku, 19,32% nema kvalifikaciju, 25,57% su kvalifikovane osobe, 51,14% su osobe sa srednjom školom četvrtog stepena, dok je 3,98% osoba sa fakultetskim obrazovanjem. Polaznici, od kojih je 31,14% žena, prosječne su dobi od 30,7 godina, a u prosjeku su tražili zaposlenje 17,73 mjeseci.

4.9. Program zapošljavanja Roma u 2014. godini

U 2014. godini je počela implementacija Programa zapošljavanja Roma, koji direktno realizira Federalni zavod.

Cilj Programa je poticati poslodavce da zapošljavaju Rome i stvarati povoljnije uvjete za samozapošljavanje nezaposlenih Roma, ravnopravno muškaraca i žena u skladu sa podnesenim zahtjevima, te poboljšati materijalni položaj i pospješiti zapošljivost romske populacije radi ekonomske i socijalne integracije u društvene tokove u Federaciji BiH.

Programom je predviđeno:

- a) sufinansiranje poslodavaca radi zapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u iznosu od:
 - 6.000 KM po jednoj osobi, u trajanju od 12 mjeseci
 - 10.000 KM po jednoj osobi, u trajanju od 24 mjeseca
- b) sufinansiranje samozapošljavanja Roma u iznosu od 8.000 KM po jednoj osobi za registraciju i obavljanje:
 - samostalne djelatnosti (stari zanati, domaća radinost, proizvodno i uslužno zanatstvo)

- o poljoprivrede (plastenička proizvodnja, pčelarstvo ili druga grana poljoprivrede)
- o sakupljanja sekundarnih sirovina.

Ugovoreno je sufinansiranje zapošljavanja 72 osobe romske nacionalne manjine kod 35 poslodavaca, od čega su 22 žene ili 30,55%. Prema kvalifikacijskoj strukturi najviše je nekvalifikovanih osoba (56,94%), te osoba srednje stručne sprema (29,16%). Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 37,87 godina, a posao su tražile u prosjeku 3,9 godina.

Kada je u pitanju struktura poslodavaca, najveći dio njih su privredni subjekti, slijede javna komunalna preduzeća, udruženja građana i dr.

Također, ugovoreno je samozapošljavanje sa 20 Roma, od čega je 13 Romkinja (65%). Najviše je nekvalifikovanih osoba (65%), te osoba sa srednjom stručnom spremom, koje su registrirale djelatnost i pokrenule mali biznis. U oblasti kućne radinosti, poljoprivredi i trgovini najviše je registrirane djelatnosti.

Ugovoreno je ukupno sredstava u iznosu od 656.000 KM, a od toga sa poslodavcima 496.000 KM, odnosno 160.000 KM sa fizičkim osobama.

U 2014. godini je korisnicima sredstava po Programu isplaćeno ukupno 112.416 KM.

Zaključivanjem Memoranduma o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja za 2014. godinu obezbijedeni su neophodni uvjeti za zapošljavanje Roma u 2015. godini.

4.10. Projekat podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP)

Cilj Projekta podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP) jeste da se u periodu od 2010. do 2014. godine, u okviru komponente III, pruži podrška u posredovanju pri zapošljavanju za oko 6.000 osoba koje aktivno traže posao a izgubile su pravo na novčana primanja ili su socijalno ugrožene (osobe sa onesposobljenjem, demobilisani borci, osobe koje su u stanju socijalne potrebe, osobe starije od 40 godina, dugoročno nezaposlene osobe, žrtve nasilja, bivši štićenici domova za nezbrinutu djecu, povratnici, samohrani roditelji, članovi domaćinstva u kojima niko nije zaposlen, roditelji djece sa posebnim potrebama, tj. osobe registrirane kod službi za zapošljavanje u Federaciji BiH i identificirane kao ugrožene i teško zapošljive i dr.).

Projekat se finansira iz sredstava Federalnog zavoda i kredita kod Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA), u saradnji sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike – Jedinicom za implementaciju projekata socioekonomske podrške, obuke i prezapošljavanja (PIU SESER), a realiziraju ga kantonalne službe za zapošljavanje.

Podršku je dobio veći broj korisnika nego što je predviđeno ciljem Projekta, tako da je Projektom obuhvaćeno 7.146 osoba, od kojih je zaposleno 4.033, samozaposleno 1.639, dok su 1.474 osobe pohađale odgovarajuću obuku (34% za vještine, 12% dokvalifikacija, 25% prekvalifikacija, 28% stručno osposobljavanje i usavršavanje).

Prema kvalifikacijskoj strukturi, 54% korisnika je sa SSS, 23% KV, 13% NK, 9 % sa VSS i VŠS i 1% VKV i PK. Posmatrajući spolnu strukturu, 55% su muškarci, a 45% žene.

Rezultati Projekta su veoma dobri s obzirom na to da je provjerom zaposlenosti u periodu 12 i 18 mjeseci nakon isteka ugovora utvrđeno da je 68% odnosno 75% korisnika poticaja za zapošljavanje i samozapošljavanje i 29% odnosno 38% korisnika poticaja za obuke još uvijek zaposleno.

Za realizaciju Projekta u 2014. godini Federalni zavod je utrošio 720.000 KM.

4.11. FINANSIRANJE PROJEKATA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA

U izvještajnom periodu Federalni zavod je sa drugim institucijama učestvovao u realizaciji više projekata:

4.11.1. Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje šivača i krojača za potrebe kompanije Saniteks d.d. Velika Kladuša“

Projektom „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje šivača i krojača za potrebe kompanije Saniteks d.d. Velika Kladuša“ predviđena je obuka 120 polaznika za zanimanje šivača i krojača i za specifične vještine u tim zanimanjima, kao i zapošljavanje 100 novih radnika u ovoj kompaniji.

U realizaciji Projekta, pored Federalnog zavoda, učestvovala su Američka agencija za međunarodni razvoj i Švedska razvojna agencija (USAID-Sida Gold Project), Vlada Unsko-sanskog kantona, Općina Bužim i Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 338.510 KM, od čega je Federalni zavod obezbijedio 106.600 KM, odnosno 46,39% sredstava.

4.11.2. Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje za poslove šivanja i egaliziranja kože i montaže sa specifičnim vještinama u proizvodnji ručne kočnice za automobilsku industriju“

Federalni zavod je učestvovao u projektu „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje za poslove šivanja i egaliziranja kože i montaže sa specifičnim vještinama u proizvodnji ručne kočnice za automobilsku industriju“ za potrebe fabrike „Prevent Components“ d.o.o. iz Srebrenice. Za pomenuto zanimanje obuku je pohađalo 90 polaznika, od kojih je 60 zasnovalo radni odnos.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 856.208 KM, od čega je Federalni zavod obezbijedio 57.750 KM, odnosno 14,5% sredstava.

Partneri u realizaciji Projekta su Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP), Američka agencija za međunarodni razvoj i Švedska razvojna agencija (USAID-Sida Gold Project), Općina Srebrenica, a implementator je Udruženje građana za lokalne razvojne inicijative (ALDI Goražde).

4.11.3. Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za poslove varenja postupcima MIG, MAG, TIG, CO₂“ za potrebe preduzeća „Sik“ d.o.o. Mostar

Projektom „Obuka i zapošljavanje kandidata za poslove varenja postupcima MIG, MAG, TIG, CO₂“ za potrebe preduzeća „Sik“ d.o.o. Mostar obuhvaćena je obuka

10 nezaposlenih osoba za zanimanje varioca i sticanje certifikata u skladu sa normama EU, kao i njihovo zapošljavanje za potrebe preduzeća „Sik“ d.o.o. Mostar.

Vrijednost Projekta iznosi 45.840 KM, a Federalni zavod je učestvovao sa iznosom od 17.250 KM, odnosno sa 47,13% sredstava.

U realizaciji Projekta, pored Federalnog zavoda, učestvovala su Američka agencija za međunarodni razvoj i Švedska razvojna agencija (USAID-Sida Gold Project).

4.11.4. Projekat „Smanjivanje disbalansa između ponude i potražnje za radnom snagom i poboljšanja kompetencija, konkurentnosti i zapošljavanje radne snage u Goraždu“

Projektom je obuhvaćena obuka i osposobljavanje za rad 200 nezaposlenih osoba za zanimanje plastičara, koje je identifikovano kao jedno od najtraženijih u kompanijama na području Bosansko-podrinjskog kantona, i obuka 100 zaposlenih osoba koji nisu posjedovale formalnu kvalifikaciju. Također, u okviru Projekta priprema se plan i program za zanimanja šivač autopresvlaka, CNC operater, metalostrugar i pirotehničar, za kojima je, također, iskazana potražnja u privrednim subjektima u Bosansko-podrinjskom kantonu.

U relizaciji Projekta, pored Federalnog zavoda, učestvovala je Agencija za lokalne razvojne inicijative „Aldi“.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 179.575 KM, od čega je Federalni zavod osigurao 33.000 KM, odnosno 18,38% sredstava.

4.11.5. Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje krojač, šivač tekstila, mehaničar, skladištar“

U okviru projekta „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje krojač, šivač tekstila, mehaničar, skladištar“ za potrebe kompanije „Alma Ras“ d.o.o. Visoko, organizirana je obuka za 181 polaznika, od kojih će 151 osoba nakon završene obuke biti zaposlena.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 1.243.390 KM, od čega je Federalni zavod obezbijedio 183.540 KM, odnosno 40,78% sredstava.

U realizaciji Projekta učestvovali su Federalni zavod, Američka agencija za međunarodni razvoj i Švedska razvojna agencija (USAID-Sida Gold Project), Vlada Zeničko-dobojskog kantona i Općina Visoko.

4.11.6. Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje zavarivač i CNC operater“

U okviru projekta „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje zavarivač i CNC operater“ za potrebe firme „ČJ“ d.o.o. Bihać obukom je obuhvaćeno 30 polaznika, a zaposleno 20 osoba.

U realizaciji Projekta, pored Federalnog zavoda, partneri su Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona i Općina Bihać.

Ukupna vrijednost Projekta je 100.900 KM, od čega je Federalni zavod obezbijedio 45.010 KM, odnosno 63,48% sredstava.

4.11.7. „Obuka i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije Miral PVC d.o.o. Velika Kladuša“

U okviru projekta „Obuka i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije Miral PVC d.o.o. Velika Kladuša“ obuhvaćena je obuka 15 osoba, od kojih se zaposlilo 10.

Vrijednost Projekta, u čijoj su realizaciji pored Federalnog zavoda učestvovali Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona i Općina Velika Kladuša, iznosila je 77.460 KM, od čega je Federalni zavod obezbijedio 22.690 KM, odnosno 54,08% sredstava.

4.11.8. Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije A.D.S.I. montaža d.o.o. Velika Kladuša“

Učešćem u projektu „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije A.D.S.I. montaža d.o.o. Velika Kladuša“ izvršena je obuka 15 osoba sa evidencije nezaposlenih, od kojih je 10 zasnovalo radni odnos.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 47.890 KM, od čega je Federalni zavod učestvovao sa iznosom od 22.690 KM.

Pored Federalnog zavoda, u realizaciji Projekta je učestvovala i Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona.

4.11.9. Projekat praktične doobuke i stručnog osposobljavanja „Pomoć za samopomoć“

U saradnji sa Udruženjem za socijalnu podršku i bolju budućnost „Progress“, Stiftung Wings of Hope-Deutschland uz podršku Njemačke ambasade u Bosni i Hercegovini, Vladom Bosansko-podrinjskog kantona, općinama Travnik i Tuzla, Obrtničkom komorom Unsko-sanskog kantona i kompanijom Volkswagen Sarajevo, Federalni zavod je učestvovao u realizaciji projekta „Pomoć za samopomoć“. Projektom je omogućena praktična obuka i zapošljavanje 48 nezaposlenih osoba kod devet poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupna vrijednost Projekta je 123,527,90 KM, a Federalni zavod je učestvovao sa iznosom od 28.800 KM, odnosno sa 23,31% sredstava Projekta.

4.11.10. Projekat „Škola za dadilje-profesionalno usavršavanje dadilja za bolju konkurentnost na tržištu rada“

U okviru projektne aktivnosti „Škola za dadilje-profesionalno usavršavanje dadilja za bolju konkurentnost na tržištu rada“, koju je Federalni zavod realizirao u saradnji sa Centrom za edukaciju i istraživanje „Nahla“ iz Sarajeva, organizirana je tromjesečna edukacija 20 žena u oblasti babysittinga/čuvanja djece, kako bi se polaznice educirale u oblastima neophodnim za profesionalno obavljanje ovog posla, kao i njihovom boljem povezivanju sa poslodavcima.

Partneri u realizaciji Projekta su Federalni zavod, Muslim Aid i Centar za edukaciju i istraživanje „Nahla“.

Ukupna vrijednost Projekta je 7.727,82 KM, a Federalni zavod je učestvovao sa iznosom od 2.537,82 KM, odnosno sa 32,84% sredstava Projekta.

4.11.11. Program poslovnih vještina i zapošljavanja nezaposlenih osoba

Federalni zavod je sa Udruženjem za razvoj i afirmaciju društva BNL učestvovao je u realizaciji projektne aktivnosti „Program poslovnih vještina i zapošljavanja“, kojim je bila obuhvaćena obuka u vezi sa aktivnim traženjem posla za 80 nezaposlenih osoba, s ciljem poboljšanja njihove konkurentnosti na tržištu rada i aktiviranjem u traženju posla.

Ukupna vrijednost Programa je 7.000 KM, a Federalni zavod je učestvovao sa 3.500 KM, odnosno sa 50% sredstava Programa.

4.11.12. Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje inženjera hemije i radnika na površinskoj zaštiti metala“

U okviru projekta „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje inženjera hemije i radnika na površinskoj zaštiti metala“ za potrebe preduzeća „SurTec – Eurosjaj“ iz Konjica predviđena je obuka za 60 osoba i zapošljavanje 50 novih radnika.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 3.093.670 KM, od čega je učešće Federalnog zavoda 103.350 KM, odnosno 26,95% sredstava, a partneri u Projektu su, pored Federalnog zavoda, Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID-Sida Gold Project), Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona, Općina Konjic i Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu – REDAH.

4.11.13. Projekat učešća u zapošljavanju

Ovim projektom predviđeno je zapošljavanje šest osoba sa evidencije nezaposlenih, te angažiranje 15 kooperanata iz Udruge poljoprivrednika „Terra“ iz Kreševa, a za potrebe preduzeća „Frut-Al“ d.o.o. iz Kreševa.

Ukupna vrijednost Projekta iznosi 60.000 KM, a Federalni zavod je učestvovao sa 30.000 KM, odnosno sa 50% sredstava Projekta, a 50% sredstava je osigurala Udruga poljoprivrednika „Terra“ iz Kreševa.

4.12. Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja

Programom dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolving kreditne linije promijenjen je pristup i koncept kreditiranja iz vlastitih namjenskih sredstava, čime su ta sredstva postala dostupna većem broju korisnika. Sredstva revolving kreditne linije koriste se posredstvom Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, u svrhu pružanja posebnih uvjeta za one korisnike koji imaju mogućnost i potrebu da novim zapošljavanjem radne snage ili samozapošljavanjem doprinesu ublažavanju problema nezaposlenosti.

Iznos kredita je:

- za industriju 25.000 KM po novozaposlenom radniku,
- za zanatstvo i usluge 15.000 KM po novozaposlenom radniku,
- za poljoprivrednu proizvodnju 10.000 KM po novozaposlenom radniku.

Rok otplate kredita je do sedam godina za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, uključujući *grace* period. Na zahtjev korisnika kredita, rok otplate kredita može biti i kraći. *Grace* period je do 12 mjeseci za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, a dvije godine za poljoprivrednu proizvodnju – zasadi. Kamatna stopa za kreditnu liniju gdje rizik snosi banka je 4% za industriju, zanatstvo i usluge (2% kamata RB FBiH + 2% kamata poslovne banke) i 3% za poljoprivrednu proizvodnju (1,5% kamata RB FBiH + 1,5% kamata

poslovne banke). Za kreditnu liniju namijenjenu za zapošljavanje nezaposlenih demobilisanih boraca, gdje rizik snosi Federalni zavod, kamatna stopa je 4% za industriju, zanatstvo i usluge (kamata RB FBiH u skladu sa Ugovorom o komisionim poslovima) i 3% za poljoprivrednu proizvodnju (kamata RB FBiH u skladu sa Ugovorom o komisionim poslovima).

Kredit za kreditnu liniju OZO-010, namijenjenu za održavanje zaposlenosti, utvrđuje se u minimalnom iznosu od 15.000 KM do najviše 500.000 KM ili 5.000 KM po zaposlenom. Rok otplate je do 36 mjeseci, uključujući i *grace* period do šest mjeseci. Kamatna stopa se utvrđuje u visini 5% fiksno na godišnjem nivou.

U izvještajnom periodu su provedene sljedeće aktivnosti:

- *po kreditnoj liniji ZZ-260/revolving realiziran je jedan kredit, u ukupnom iznosu od 450.000 KM uz obavezu zapošljavanja 30 novih zaposlenika i*
- *po kreditnoj liniji OZO-010/održavanje zaposlenosti, poslodavcima su odobrena tri kredita u ukupnom iznosu od 495.000 KM za zadržavanje postojećeg nivoa zaposlenosti od 103 zaposlenika.*

4.13. Projekat zapošljavanja mladih (YEP)

Projekat zapošljavanja mladih u BiH (YEP) podržava Švajcarska ambasada u BiH, realizira ga njemačka konsultantska firma GOPA, a implementira se u saradnji sa Federalnim zavodom, kantonalnim službama za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske.

U Federaciji BiH je uspostavljena mreža klubova za traženje posla pri kantonalnim službama za zapošljavanje, odnosno općinskim biroima za zapošljavanje, i to u Sarajevu, Travniku, Kaknju, Orašju, Tuzli, Živinicama, Kalesiji, Cazinu i Goraždu, a tokom 2014. godine mreža je proširena u Srednjobosanskom kantonu na biroe za zapošljavanje: Jajce, Fojnica, Bugojno, Busovača i Novi Travnik. Također, u 2015. godini planirano je dalje širenje mreže na preostale općinske biroe za zapošljavanje u Srednjobosanskom kantonu.

U klubovima za traženje posla program provode savjetodavci/zaposlenici službi posebno obučeni za posao voditelja kluba za koje Projekat YEP osigurava kontinuiranu doedukaciju i godišnje sastanke mreže voditelja radi razmjene iskustava, primjera dobre prakse i predlaganja ideja i sugestija koje će unaprijediti metodologiju kluba i doprinijeti većem zapošljavanju.

Cilj klubova jeste da pomognu osobama dobi od 18 do 30 godina, koje su na evidenciji nezaposlenih najmanje šest mjeseci, da u što kraćem roku ovladaju tehnikama aktivnog traženja posla i steknu potrebno samopouzdanje radi uspješnog obavljanja razgovora sa potencijalnim poslodavcima. U konkurenciji 25 klubova za traženje posla u Bosni i Hercegovini, na osnovu ostvarenog broja posredovanja i zapošljavanja nezaposlenih osoba, u 2014. godini najboljim je proglašen Klub za traženje posla u Sarajevu.

U drugoj fazi Projekta, koja je započela u oktobru 2011. godine, program obuke za traženje posla u Federaciji BiH pohađalo je preko 1.800 mladih (1.008 žena), od kojih je 30% pronašlo zaposlenje.

Također, u izvještajnom periodu su organizirana dva Foruma o zapošljavanju mladih u Bosni i Hercegovini (oba u Sarajevu), na kojima su okupljeni najvažniji subjekti u oblasti zapošljavanja radi promoviranja saradnje u oblasti razvoja poduzetništva, kao i usluga javnih službi za zapošljavanje u Bosni Hercegovini.

Forumi su imali za cilj da ukažu na važnu ulogu javnih službi za zapošljavanje na tržištu rada, s posebnim naglaskom na njihovu savjetodavnu ulogu.

Finaliziran je e-learning alat koji će putem web portala javnih službi za zapošljavanje poslužiti zainteresiranima u razvoju biznis planova.

Nastavljeno je pružanje podrške razvoju Ogladnog biroa za zapošljavanje Novo Sarajevo, u kojem je proveden (re)inženjering procesa rada, integrirana savjetodavna funkcija, te unaprijeđen proces posredovanja, što je i formalno potvrđeno donošenjem izmijenjene sistematizacije radnih mjesta u JU „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“. Nakon što su poslovi u birou za zapošljavanje podijeljeni na administrativne i savjetodavne, organizirana je obuka svih savjetodavaca i rukovodilaca biroa za zapošljavanje kako bi se upoznali sa novim procedurama i usvojenim procesom rada sa klijentima. Širenje pozitivnih praksi je nastavljeno u biroima za zapošljavanje Centar i Hadžići.

Kroz ovaj projekat pružena je podrška izradi „Strategije jačanja funkcije posredovanja u Federaciji BiH“, koju je usvojila i Vlada Federacije BiH.

U saradnji sa švicarskim partnerima, razvijen je sistem za mjerenje i praćenje ostvarenog učinka u birou za zapošljavanje, koji će doprinijeti uspostavljanju efikasnijeg rada.

Realiziran je Program lokalnih inicijativa u saradnji sa nevladinim organizacijama i javnim službama za zapošljavanje, i to u općinama Cazin, Travnik, Novi Travnik, Bosanska Krupa, Gračanica, Kakanj, Odžak, Orašje i Tešanj, što je rezultiralo obukom 147 mladih, odnosno zapošljavanjem 36 polaznika obuke.

Također, u općinama Novi Travnik, Bosanska Krupa, Gračanica, Kakanj i Odžak započete su aktivnosti koje imaju za cilj pružanje podrške razvoju omladinskog poduzetništva iz sredstava općinskih budžeta, dok je u Tuzli osnovano socijalno poduzeće.

4.14. Program obuke/stručnog osposobljavanja/zapošljavanja u oblasti vinogradarstva i vinarstva

Programom obuke/stručnog osposobljavanja/zapošljavanja u oblasti vinogradarstva i vinarstva omogućena je obuka iz oblasti vinogradarstva i vinarstva za 60 osoba prijavljenih na evidenciju nezaposlenih, kao i za 100 zaposlenih osoba.

Obuka je bila namijenjena osobama koje imaju odgovarajuće zvanje/zanimanje u hotelijerstvu, ugostiteljstvu i drugim uslužnim i srodnim djelatnostima iz oblasti vinarstva i vinogradarstva, kao i onima koji žele o tome više da nauče.

Sredstva za realizaciju Programa, u iznosu od 360.000 KM, u cijelosti je obezbijedila Vlada Federacije BiH, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je nosilac Programa, Federalni zavod implementator, a Grupa BH klaster konkurentnosti vinogradarsko-vinarskog sektora je organizator obuke i korisnik sredstava.

U 2014. godini Federalni zavod je uplatio preostalih 50% odobrenih sredstava, odnosno 180.000 KM.

4.15. Adriatic Welfare Mix

U Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji BiH, u toku je implementacija regionalnog prekograničnog projekta „Lokalno upravljanje razvojem i integracijom

sistema socijalne zaštite ka sistemu mješovite socijalne zaštite u jadranskoj oblasti – Jadranska kombinirana politika“ (Adriatic Welfare Mix). Projekat je finansiran iz sredstava Instrumenta za prepristupnu pomoć Evropske unije (IPA) – „Prekogranična saradnja u jadranskom području“, u čijoj realizaciji učestvuje 10 partnera iz Italije, Albanije, Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Projekat je fokusiran na uspostavljanje jadranskog, mješovitog, modela socijalne zaštite u općini Tirana u Albaniji, uz poštovanje njenih lokalnih specifičnosti i različitosti.⁴

U Beogradu je u martu 2014. godine održan Prvi regionalni forum socijalnih inovacija „Budućnost socijalnog poduzetništva u regiji“ u organizaciji „Smartkolektiv“-a i „KorSP“-a, na osnovu lokalnih inicijativa i podrške koju je Evropska delegacija pružila cjelokupnoj regiji radi razvoja pomenute oblasti.

Uspostavljena je saradnja sa Fondacijom „Mozaik“, vodećom nevladinom organizacijom u oblasti društvenog poduzetništva u BiH. Fondacija je organizirala „Sedmicu društvenog biznisa u Bosni i Hercegovini 2014“ - „Social Bussines Week Bosnia Herzegovina 2014“, u okviru koje su održane tri radionice na temu društvenog biznisa. S obzirom na to da je prepoznat značaj ove teme i na akademskom nivou u Bosni i Hercegovini, radionice su održane na univerzitetima u Sarajevu, Banjoj Luci i Mostaru. Predstavnici vodećeg instituta za društveni biznis u Njemačkoj, „The Grameen Creative Lab“, prezentirali su bosanskohercegovačkoj javnosti koncept pokretanja društvenog biznisa, čiji je tvorac poznati nobelovac Muhammad Yunus.

Društveno poduzetništvo prisutno je i u našoj zemlji, a Fondacija „Mozaik“ vlasnik je dva društvena biznisa, „EkoMozaika“, poljoprivrednog poduzeća, i Agencije „MaŠta“, čiji se ukupni profit ostvaren kroz poslovanje ponovno ulaže u razvoj zajednice, širenje kapaciteta i otvaranje novih radnih mjesta.

Također, posredstvom Projekta YEP uspostavljena je i saradnja sa drugim poduzećima koja djeluju na principu socijalnog poduzetništva, kao što su „FG Grupa“ iz Nove Topole (Bosanska Gradiška), čiji je osnivač udruženje „Most“ iz Bosanske Gradiške, te „Dorf Kids“, koje je uspostavljeno u Banjoj Luci. Osnivači tog poduzeća su udruženje „Start“ i udruženje modnih kreatora „Dorf“ iz Banje Luke.

Federalni zavod je organizirao fokus grupu na temu „Procjena sistema socijalne pomoći u Jadranskoj regiji“. Fokus grupa je uslijedila nakon aktivnosti započetih u aprilu 2014. godine, kada je uz pomoć odgovarajućeg upitnika provedeno istraživanje o sistemu socijalne zaštite u Federaciji BiH. Učestvovalo je pet javnih institucija i nevladinih organizacija: Fondacija lokalne demokratije, JU Centar za socijalni rad Kantona Sarajevo, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Savez „SUMERO“, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, te Federalni zavod.

Također, u izvještajnom periodu je uslijedila studijska posjeta italijanskim partnerima u Projektu. Upriličena je posjeta Inkubatoru u regiji Abruzzo, centrima za mlade na području općina Jesi, Falconari i Pezaro, te regionalnoj javnoj službi za zapošljavanje u Pezaru, gdje su učesnici imali priliku da se bolje upoznaju sa

⁴ Mješoviti model socijalne zaštite glavni je model koji se promovira u Evropskoj uniji umjesto modela socijalne države

aktivnostima u vezi sa informiranjem i savjetovanjem mladih. Predstavljani su i uspješni primjeri uspostavljanja javnog i privatnog partnerstva. Upriličena je i posjeta socijalnom poduzeću u Pezaru, koje je uspješno povezalopotrebe realnog tržišta i socijalnog aspekta zapošljavanja, što je bilo izuzetno značajno za sve partnere, učesnike studijske posjete, zbog predstojećih aktivnosti uspostavljanja socijalnih poduzeća u svakoj od zemalja učesnica Projekta.

Naime, obaveza svakog partnera je da obezbijedi uvjete za formiranje najmanje dva poduzeća do završetka Projekta, što je i obaveza Federalnog zavoda. Federalni zavod je pokrenuo niz aktivnosti u vezi sa pronalaženjem odgovarajućih partnera za provođenje planiranih aktivnosti.

4.16. Projekat „Active Qualification in Tourism“ (AQUIT)

U 2014. godini u okviru projekta AQUIT, čije je cilj povećanje kompetencija nezaposlenih osoba u oblasti turizma, u Sarajevu (16-20.6.2014. godine) i u Mostaru (23-27.6.2014. godine) održana je obuka „Obučitrenaera“ za predstavnike hotela, restorana, turističkih agencija i partnerskih nevladinih organizacija iz sarajevske i hercegovačke regije. Obuku, koju su uspješno završile 22 osobe u Sarajevu i pet osoba u Mostaru, organizirali su i realizirali predstavnici Instituta za strukovno obrazovanje i obuku (BEST) iz Beča i Zavoda Papihot iz Ljubljane u saradnji sa predstavnicima Federalnog zavoda i Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Riječ je o prvom praktičnom koraku u okviru predmetnog projekta u čijem fokusu je bilo sticanje dodatnih, takozvanih mekih, vještina radi unapređenja kvalitete rada i usluga firmi za koje rade, kao i prenošenje stečenog znanja nezaposlenim osobama radi podizanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, efikasnijeg i kvalitetnijeg zapošljavanja, što je sljedeći korak Projekta.

Tako će u okviru naredna faze Projekta polaznici pomenute obuke obučavati oko 400 nezaposlenih osoba. Po završetku obuke polaznici će dobiti odgovarajuće certifikate, koji će im omogućiti lakše zapošljavanje u oblasti turizma kako u Bosni i Hercegovini tako i u zemljama regiona.

U 2013. godini potpisan je Memorandum o razumijevanju između Federalnog zavoda, Instituta za stručno obrazovanje i lično usavršavanje (BEST) iz Beča i Zavoda Papihot iz Ljubljane, na osnovu kojeg se sa zajedničkim projektom „Aquit“ apliciralo za sredstva Austrijske razvojne agencije (ADA). Nakon što je ADA odobrila Projekat, potpisan je Memorandum o razumijevanju i sa tom agencijom, a njegova ukupna vrijednost iznosi 400.000 eura. Za realizaciju Projekta Federalni zavod će, u skladu sa Memorandumom, osigurati ukupno 200.000 eura, od čega je u izvještajnoj godini uplaćeno 100.000 eura.

4.17. Sajmovi zapošljavanja

Federalni zavod je, u skladu sa utvrđenim aktivnostima za 2014. godinu, podržao održavanje sajmova zapošljavanja u organizaciji kantonalnih službi za zapošljavanje. Riječ je, prije svega, o sajmovima koji se pod pokroviteljstvom Federalnog zavoda održavaju u Zeničko-dobojskom, Srednjobosanskom i Kantonu Sarajevo.

Peti po redu, „Sajam zapošljavanja Srednjobosanskog kantona“ održan je 5. i 6. juna 2014. godine u Vitezu. Prvog dana je organiziran Okrugli sto „Stanje na tržištu rada i perspektive zapošljavanja u 2014. godini na području

Srednjobosanskog kantona“, u čijem su radu učestvovali predstavnici brojnih institucija koje djeluju u oblasti tržišta rada i poslovnog sektora, obrazovanja, zapošljavanja, kao i drugi zainteresirani subjekti. Drugog dana je održan Sajam, kojem su se odazvala 44 poslodavca, od kojih je 37 iskazalo potrebe za zapošljavanjem. Sajmu je, također, prisustvovalo 870 nezaposlenih osoba, obavljeno je 169 intervjua i predate su 1.173 biografije, te brojna pisma namjere. Također, objavljena su 272 slobodna radna mjesta.

„Sajam zapošljavanja 2014 Zenica“ održan je 24. aprila 2014. godine u Zenici. Paralelno su provedene dvije aktivnosti: Sajam i Okrugli sto. Okrugli sto na temu „Stanje u oblasti zapošljavanja u Zeničko-dobojskom kantonu“ okupio je veći broj zainteresiranih subjekata koji djeluju u poslovnom sektoru, te u oblastima privrede, zapošljavanja, obrazovanja i dr. Na Sajmu je 70, od ukupno 77 poslodavaca, iskazalo 1.237 potreba za zapošljavanjem. Sajam je posjetilo između 2.470 i 2.670 osoba, od kojih je 870 nezaposlenih osoba sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Poslodavcima je predata 2.905 aplikacija.

Za potrebe održavanja pomenutih sajmova Federalni zavod je izdvojio 20.000 KM.

Federalni zavod je podržao i Međunarodnu konferenciju – „Izazovi u zapošljavanju u vrijeme ekonomske krize“, koja je održana 20. i 21. maja u Čapljini u organizaciji Federalnog ministarstva rada i socijalne politike. Konferenciju su, također, podržali Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom i Ured atašea za rad i socijalna pitanja Republike Austrije. Cilj ovog skupa bio je utvrditi trenutno stanje u oblasti zapošljavanja, s posebnim naglaskom na identifikaciju mogućih izazova sa kojima se Federacija BiH može suočiti u narednom periodu.

Za potrebe održavanja ove konferencije izdvojeno je 10.000 KM.

Isto tako, Federalni zavod je podržao održavanje Konferencije CEO – Career and Entrepreneurship Opportunities, u organizaciji Ekonomskog fakulteta Sarajevo.

Za ovu namjenu Federalni zavod je izdvojio 4.000 KM.

4.18. Aktivnosti kantonalnih službi za zapošljavanje

Pored sredstava koje je obezbijedio Federalni zavod za realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja u 2014. godini, kantonalne službe za zapošljavanje su svojim sredstvima ili uz pomoć drugih institucija implementirale sljedeće programe:

Tabela 8: Pregled aktivnosti kantonalnih službi za zapošljavanje

Red. broj	Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor finansiranja	Utrošeno sredstava (KM)	Broj korisnika
1.	Tuzlanski	Program sufinansiranja obavljanja volonerskog staža boraca i članova njihovih porodica	Osobe sa visokom stručnom spremom bez radnog iskustva, pripadnici boračke populacije	Budžet Tuzlanskog kantona - Ministarstvo za boračka pitanja	750.000,00	177
		III Program zapošljavanja Roma	Romi prijavljeni na evidenciju nezaposlenih	Budžet Tuzlanskog kantona	50.000,00	7

Red. broj	Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor finansiranja	Utrošeno sredstava (KM)	Broj korisnika
		Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla		Budžet Tuzlanskog kantona	796.302,30	59
2.	Zeničko-dobojski	Program zapošljavanja pripravnika sa visokom stručnom spremom	Osobe sa visokom stručnom spremom dobi do 35 godina	Vlada Zeničko-dobojskog kantona	480.000,00	105
3.	Bosansko-podrinjski	Program sufinansiranja zapošljavanja socijalno ugroženih kategorija nezaposlenih osoba u 2014. godini	Članovi porodica u kojima niko nije zaposlen, nezaposlene osobe starije od 45 godina	Služba za zapošljavanje	66.000,00	33
		Programa obuke u 2014. godini (informatika, engleski i njemački jezik)		Služba za zapošljavanje	28.984,00	110
4.	Sarajevo	Program javnih radova	Socijalno ugroženi	Služba za zapošljavanje	451.000,00	300
		Program sufinansiranja zapošljavanja pripravnika	Nezaposlene osobe bez radnog iskustva	Služba za zapošljavanje	2.941.000,00	470
		Program samozapošljavanja	RVI, članovi šehidskih porodica	Služba za zapošljavanje	2.358.000,00	
		Program sufinansiranja zapošljavanja 800+	Socijalno isključeni	Služba za zapošljavanje	2.880.000,00	688

Realizacijom navedenih mjera i programa odobreno je i ugovoreno 10.801.286,30 KM radi zapošljavanja 1.949 osoba.

4.19. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika – njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj

Nakon Dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj, potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Centralnog ureda za međunarodno stručno posredovanje Savezne agencije za rad Njemačke, direktori Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH potpisali su Operativni protokol za provođenje Dogovora.

S tim u vezi objavljen je Javni poziv za prijavu za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u Njemačkoj, koji je bio aktuelan i u 2014. godini.

Do kraja 2014. godine zaposlenje u Njemačkoj dobilo je 566 osoba, odnosno 750 od objavljivanja Javnog poziva u 2013. godini.

4.20. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji

U 2014. godini, u skladu sa provođenjem Sporazuma o zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji, zaključeno je 1.967 ugovora o radu i izdato je 1.870 radnih dozvola za radnike iz Bosne i Hercegovine, od čega je za radnike iz Federacije BiH bilo 1.330 radnih dozvola, tj. 71%. Najviše su se iz Bosne i Hercegovine tražili radnici sljedećih zanimanja: vozači (razne kategorije, uključujući i međunarodni transport), varioci, elektroinstalateri, pomoćni građevinski radnici, zidari, fasaderi – izolateri, armirači, tesari, bravari, šumski radnici i druga zanimanja – 19%.

4.21. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

U okviru Programa angažiranja studenata iz Bosne i Hercegovine za ferijalni rad tokom ljetnog raspusta u Saveznoj Republici Njemačkoj, krajem 2014. godine, po dostavljanju podataka od Federalnog zavoda, Agencija za rad i zapošljavanje BiH provela je selekciju i odabrala 100 prijava koje je prosljedila u Centralni ured za posredovanje u zapošljavanju stručne radne snage iz inostranstva (ZAV) na dalje postupanje.

I prethodnih godina studenti su uglavnom bili angažirani u oblasti hotelijerstva, gastronomije, poljoprivrede i konsaltinga. Radno vrijeme, plaća i ostali radni uvjeti usklađeni su sa tarifnim odredbama Njemačke, a strani studenti na ferijalnom radu na odgovarajućim poslovima ravnopravni su sa njemačkim radnicima.

5. ZAPOŠLJAVANJE STRANIH DRŽAVLJANA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08 i 87/12) i Procedurom za izdavanje radne dozvole od 6.6.2011. godine, kojima su, između ostalog, definirani uvjeti i način izdavanja te kvota radnih dozvola.⁵

U izvještajnom periodu izdato je 1.370 radnih dozvola stranim državljanima na period od tri mjeseca do jedne godine, što je više za 44 dozvole nego prethodne godine. Radne dozvole uglavnom su date stranim državljanima koji su osnivači firmi u Federaciji BiH ili su u njima direktori i izvršni direktori. Najviše radnih dozvola izdato je za rad u oblasti trgovine, prerađivačke industrije, obrazovanja, finansijskog posredovanja, poslovanja nekretninama i uslužnih djelatnosti.

⁵ Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2014. godinu, VM broj 254/13 od 12. novembra 2013. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 95/13), kojom je utvrđeno da godišnja kvota za produženje i novo zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini iznosi 1.949 radnih dozvola, od kojih se na Federaciju BiH odnosi 950. Godišnja kvota za novo zapošljavanje u Federaciji BiH iznosi 330 radnih dozvola, a za produženje već izdatih radnih dozvola 620.

U 2014. godini odbijen je jedan zahtjev za izdavanje odobrenja za radnu dozvolu stranom državljaninu.

Od 1.370 stranih državljana kojima je data radna dozvola (iz 64 zemlje), 87 je NK, 89 PK, 11 NSS, 111 KV, 1 VKV, 349 SSS, 50 VŠS i 672 VSS. Razlog izdavanja radnih dozvola strancima sa nižim stepenom obrazovanja i kvalifikacije jeste to što određeni broj stranaca upisanih u sudski registar (osnivači firmi, direktori i izvršni direktori), a za koje u skladu sa važećim propisima u postupku zapošljavanja nije od uticaja stručna sprema niti se vrši provjera da li na evidenciji nezaposlenih ima osoba koje ispunjavaju uvjete poslodavca, zbog trajanja procesa priznavanja diplome, i pored toga što imaju viši stepen obrazovanja, uz zahtjev dostavljaju diplome o najnižem stepenu obrazovanja i kvalifikacije koje posjeduju.

U skladu sa Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2014. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 95/13), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH su tromjesečno dostavljani podaci o izdatim radnim dozvolama po djelatnostima i zanimanjima radi upoređivanja sa Prijedlogom potreba za zapošljavanje stranaca u 2014. godini.

U 2014. godini od 950 radnih dozvola koje se računaju u kvotu izdato je 606, od kojih se na novoizdate odnosi 223, a na produžene 383.

Pored radnih dozvola koje se računaju u kvotu, izdate su 764 radne dozvole koje se ne računaju u kvotu prema članu 79. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu.⁶

U svrhu izvještavanja radi ispunjenja uvjeta za liberalizaciju viznog režima Bosne i Hercegovine, kao i izvještavanja radi izrade Migracionog profila BiH za 2014. godinu, Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavljeni su podaci o izdatim, produženim, poništenim i važećim radnim dozvolama za strance po državama porijekla, djelatnostima, kvalifikaciji, godinama života i spolu.

Tabela 9: Broj izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2014. godini, po kvartalima

2014	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu po članu 79. Zakona	Ukupno izdate radne dozvole
	Produžene	Novoizdate	Ukupno - kvota		
01.01. – 31.03.	79	52	131	165	296
01.04. – 30.06.	86	42	128	199	327
01.07. – 30.09.	91	53	144	146	290
01.10. – 31.12.	127	76	203	254	457

⁶ U skladu sa članom 79. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu „Radna dozvola može se izdati nezavisno od utvrđene godišnje kvote radnih dozvola u sljedećim slučajevima: a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom postdiplomskom ili doktorskom studiju u BiH; b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu; c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole na osnovu međunarodnog sporazuma; d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svog specifičnog znanja; e) profesionalnim sportistima ili sportskim radnicima koji na osnovu valjano zaključenog ugovora rade u BiH; f) strancu koji je u bračnoj ili vanbračnoj zajednici sa strancem sa odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca sa odobrenim stalnim boravkom u BiH.“

2014	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu po članu 79. Zakona	Ukupno izdate radne dozvole
	Produžene	Novoizdate	Ukupno - kvota		
01.01. – 31.12.	383	223	606	764	1.370

Tabela 10: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2014. godini, po državama i kvalifikacionoj strukturi

Red. br.	Država	Kvalifikaciona struktura								Ukupno
		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	
1.	Turska	217	4	36	1	0	4	4	25	291
2.	Srbija	42	6	61	0	0	40	71	14	234
3.	Hrvatska	103	19	64	1	0	17	3	4	211
4.	Kina	7	1	41	3	0	17	0	8	77
5.	Italija	11	3	30	0	0	3	1	13	61
6.	Kuvajt	29	3	17	1	0	0	0	2	52
7.	Njemačka	22	2	13	0	0	5	2	2	46
8.	Crna Gora	17	1	12	0	0	7	4	4	45
9.	Slovenija	28	2	10	0	0	0	1	0	41
10.	Austrija	19	2	4	0	1	6	0	0	32
11.	BJR Makedonija	14	0	9	0	0	4	2	1	30
12.	Saudijska Arabija	20	0	6	0	0	0	0	0	26
13.	Sirijska Arapska Republika	6	2	6	1	0	2	0	6	23
14.	Egipat	17	0	1	0	0	0	0	0	18
15.	Libijska Arapska Džamahirija	10	1	4	0	0	0	0	1	16
16.	Mađarska	11	0	1	0	0	0	0	0	12
17.	Sjedinjene Američke Države	8	0	2	0	0	0	0	1	11
18.	Francuska	5	0	3	0	0	2	0	0	10
19.	Indija	9	0	1	0	0	0	0	0	10
20.	IR Iran	5	0	5	0	0	0	0	0	10
21.	Poljska	5	1	2	0	0	0	0	0	8
22.	Slovačka Republika	6	0	2	0	0	0	0	0	8
23.	Ujedinjeno Kraljevstvo	8	0	0	0	0	0	0	0	8
24.	Nizozemska	3	0	2	0	0	1	0	1	7
25.	Katar	1	0	3	1	0	0	0	1	6
26.	Španija	3	1	0	0	0	0	0	2	6
27.	Jordan	5	0	0	0	0	0	0	0	5
28.	Kanada	5	0	0	0	0	0	0	0	5
29.	Brazil	0	0	1	2	0	0	0	1	4
30.	Ruska Federacija	3	0	0	0	0	0	1	0	4
31.	Švicarska	2	0	2	0	0	0	0	0	4

Izveštaj o radu za 2014. godinu

32.	Bugarska	2	1	0	0	0	0	0	0	3
33.	Malezija	3	0	0	0	0	0	0	0	3
34.	Rumunija	2	0	1	0	0	0	0	0	3
35.	Švedska	0	0	1	0	0	2	0	0	3
36.	Albanija	2	0	0	0	0	0	0	0	2
37.	Bahrein	1	0	1	0	0	0	0	0	2
38.	Grčka	2	0	0	0	0	0	0	0	2
39.	Irska	2	0	0	0	0	0	0	0	2
40.	DNR Koreja	2	0	0	0	0	0	0	0	2
41.	Pakistan	2	0	0	0	0	0	0	0	2
42.	Svaziland	2	0	0	0	0	0	0	0	2
43.	Ukrajina	1	0	1	0	0	0	0	0	2
44.	Argentina	0	0	1	0	0	0	0	0	1
45.	Australija	1	0	0	0	0	0	0	0	1
46.	Bangladeš	1	0	0	0	0	0	0	0	1
47.	Belgija	1	0	0	0	0	0	0	0	1
48.	Bermuda	0	0	1	0	0	0	0	0	1
49.	Bjelorusija	1	0	0	0	0	0	0	0	1
50.	Bolivija	1	0	0	0	0	0	0	0	1
51.	Češka Republika	1	0	0	0	0	0	0	0	1
52.	Irak	1	0	0	0	0	0	0	0	1
53.	Južna Afrika	0	0	1	0	0	0	0	0	1
54.	Kamerun	0	0	0	1	0	0	0	0	1
55.	Kirgistan	1	0	0	0	0	0	0	0	1
56.	Libanon	1	0	0	0	0	0	0	0	1
57.	Meksiko	0	0	0	0	0	0	0	1	1
58.	Nepal	0	0	0	0	0	1	0	0	1
59.	Norveška	0	1	0	0	0	0	0	0	1
60.	Obala Slonovače	0	0	1	0	0	0	0	0	1
61.	Palestinska Teritorija	0	0	1	0	0	0	0	0	1
62.	Portugal	0	0	1	0	0	0	0	0	1
63.	Senegal	0	0	1	0	0	0	0	0	1
64.	Uzbekistan	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	UKUPNO	672	50	349	11	1	111	89	87	1.370

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola stranim državljanima, na Kanton Sarajevo se odnosi 54,38%, Hercegovačko-neretvanski 12,04%, Tuzlanski 9,20%, Zeničko-dobojski 8,47%, Unsko-sanski 5,62%, Srednjobosanski 3,43%, Zapadnohercegovački 3,14%, Bosansko-podrinjski 1,97%, Posavski 1,46% i 0,29% na Kanton 10.

Tabela 11: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2014. godini, po kantonima i spolu, izraženo u procentima

Kanton	Muškarci		Žene		Ukupno	
Sarajevo	602	80,81%	143	19,19%	745	54,38%
Hercegovačko-neretvanski	109	66,06%	56	33,94%	165	12,04%
Tuzlanski	112	88,89%	14	11,11%	126	9,20%
Zeničko-dobojski	101	87,07%	15	12,93%	116	8,47%
Unsko-sanski	59	76,62%	18	23,38%	77	5,62%
Srednjobosanski	36	76,60%	11	23,40%	47	3,43%
Zapadnohercegovački	37	86,05%	6	13,95%	43	3,14%
Bosansko-podrinjski	24	88,89%	3	11,11%	27	1,97%
Posavski	14	70,00%	6	30,00%	20	1,46%
Kanton 10	2	50,00%	2	50,00%	4	0,29%
Ukupno	1.096	80,00%	274	20,00%	1.370	100,00 %

6. PROFESIONALNA ORIJENTACIJA I SELEKCIJA

Predstavnici Federalnog zavoda su učestvovali u izradi Strateških pravaca razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH, čiji je nosilac aktivnosti Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke. Cilj dokumenta „Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period 2015 - 2020. godina“, koji je Vlada Federacije BiH usvojila na 143. sjednici, održanoj 10.12.2014. godine, jeste utvrđivanje smjernica za djelovanje na unapređenju i razvijanju djelatnosti karijerne orijentacije u intersektorski povezan i djelotvoran sistem, a krajnji ishod ovog procesa je osiguranje adekvatne podrške svakom pojedincu da bude uspješan u donošenju odluka koje se tiču izbora zanimanja i u upravljanju razvojem vlastite karijere. U 2014. godini primjetno je smanjenje aktivnosti karijerne orijentacije u kantonalnim službama za zapošljavanje.

6.1. Aktivnosti usmjerene prema nezaposlenim osobama (u biroima za zapošljavanje, CISO i klubovima za traženje posla)

U općinskim biroima za zapošljavanje u Federaciji BiH u 2014. godini je 9.758 nezaposlenih osoba učestvovalo u grupnom informiranju o pravima i obavezama po osnovu nezaposlenosti, dok je 3.063 osobe učestvovalo o informiranju o tehnikama aktivnog traženja posla, načinima pisanja biografije i popratnog pisma, te pripremi za intervju sa poslodavcima. Kao i prethodnih godina, te aktivnosti se provode u osam kantonalnih službi za zapošljavanje

Tabela 12: Broj korisnika grupnog informiranja u općinskim biroima za zapošljavanje

Red. broj	Kanton	Grupno informiranje – općenito (broj korisnika)	Grupno informiranje o aktivnom traženju posla (broj korisnika)
1.	Unsko-sanski	446	351
2.	Posavski	n/a ⁷	n/a
3.	Tuzlanski	1.251	280
4.	Zeničko-dobojski	2.012	1.784
5.	Bosansko-podrinjski	23	20
6.	Srednjobosanski	5.210	520
7.	Hercegovačko-neretvanski	328	-
8.	Zapadnohercegovački	0	0
9.	Kanton Sarajevo ⁸	488	108
10.	Kanton 10	0	0
UKUPNO		9.758	3.063

U 2014. godini sedam centara za informiranje, savjetovanje i obuku (CISO) pružalo je usluge mladim nezaposlenim osobama dobi do 30 godina. Centri u Kantonu Sarajevo, Zapadnohercegovačkom i Srednjobosanskom kantonu su zatvoreni, ali se aktivnosti predviđene u CISO u smanjenom obimu odvijaju kroz druge vidove usluga službi.

Info seminar je pohađalo 2.177 osoba, radionice za pisanje biografije i popratnog pisma 962, radionice pripreme za razgovor sa poslodavcem 931, a 731 osoba je koristila uslugu individualnog savjetovanja i izrade individualnog plana zapošljavanja. Informacije o regularnim migracijama dobilo je 1.966 osoba. Zaposlio se 181 korisnik CISO.

Tabela 13: Broj korisnika usluga CISO

Red. broj	Kanton (lokacija)	Info seminar	Radionica-priprema CV-a i popratnog pisma	Radionica razgovora sa poslodavcem	Individualno savjetovanje/plan zapošljavanja	Informacije o regularnim migracijama	Zaposlilo se
1.	Unsko-sanski (Bihać)	260	225	225	73	258	37
2.	Posavski (Odžak)	172	124	50	58	-	103
3.	Zeničko-dobojski (Zenica)	548	474	408	369	221	52
4.	Tuzlanski (Tuzla)	353	116	116	104	353	157
5.	Srednjobosanski (Vitez)	0	64	0	39	19	4
6.	Bosansko-podrinjski (Goražde)	109	84	77	-	-	30
7.	Hercegovačko-neretvanski (Mostar)	68	68	68	38	-	n/a

⁷ Služba za zapošljavanje Posavskog kantona nije dostavila podatke

⁸ Podaci nisu potpuni, Služba nije dostavila podatke za sve općinske biroe za zapošljavanje.

8.	Kanton Sarajevo (Sarajevo)	890	887	401	221	890	115
9.	Zapadnohercegovački (Grude)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
10.	Kanton 10 (Livno)	18	18	18	107	19	30
UKUPNO		2.418	2.060	1.363	1.009	1.706	528

Projektom zapošljavanja mladih u BiH (YEP) u Federaciji BiH je otvoreno 13 klubova za traženje posla, gdje mlade nezaposlene osobe mogu dobiti kontinuiranu pomoć u vezi sa traženjem posla. Klubovi funkcioniraju kroz tri segmenta: grupa za podršku, radionice za sticanje vještina potrebnih za traženje posla i informiranje o slobodnim radnim mjestima. Radionice traju po tri sedmice. U 2014. godini na području Federacije BiH klubovi su imali ukupno 785 korisnika, od kojih se 216 zaposlilo, odnosno počelo da volontira.

Tabela 14: Broj korisnika usluga klubova za traženje posla

Red. broj	Kanton (lokacija)	Ukupan broj korisnika	Zaposlilo se
1.	Unsko-sanski (Cazin)	13	1
2.	Posavski (Orašje)	29	4
3.	Srednjobosanski (Travnik)	58	25
4.	Tuzlanski (Tuzla, Živinice, Kalesija)	286	69
5.	Zeničko-dobojski (Kakanj)	20	1
6.	Bosansko-podrinjski (Goražde)	31	8
UKUPNO		437	108

6.2. Aktivnosti usmjerene prema učenicima i obrazovnom sistemu

Federalni zavod je u saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje uspostavio sistem redovnog profesionalnog informiranja u osnovnim i srednjim školama u Federaciji BiH radi upoznavanja učenika o značaju izbora daljeg obrazovanja i uključivanja na tržište rada. Tokom 2014. godine u aktivnosti profesionalnog informiranja⁹ uključeno je 288 osnovnih škola i 10.984 učenika, te 151 srednja škola i 10.192 učenika. U Zeničko dobojskom kantonu u profesionalno informiranje je uključen 9.596 učenika. Također, u pojedinim kantonima profesionalno informiranje je organizirano i na fakultetima.

Tabela 15: Broj korisnika profesionalnog informiranja

Red. broj	Kanton (lokacija)	Ukupno obuhvaćeno osnovnih škola	Ukupno informirano učenika	Ukupno obuhvaćeno srednjih škola	Ukupno informirano učenika
1.	Unsko-sanski (Bihać)	49	2.986	23	2.786
2.	Posavski (Odžak)	n/a	n/a	n/a	n/a
3.	Zeničko-dobojski (Zenica)	66		35	
4.	Tuzlanski (Tuzla)	6	618	5	516
5.	Srednjobosanski (Vitez)	43	2.895	24	3.187
6.	Bosansko-podrinjski (Goražde)	6	281	3	295

⁹ U zbirni broj nisu uključeni podaci za Zapadnohercegovački kanton, u kojem se ne provodi ova aktivnost. Služba za zapošljavanje Posavskog kantona nije dostavila podatke.

7.	Hercegovačko-neretvanski (Mostar)	45	593	27	261
8.	Kanton Sarajevo (Sarajevo)	61	3.433	26	2.933
9.	Kanton 10 (Livno)	12	178	8	214
10.	Zapadnohercegovački (Grude)	0	0	0	0
UKUPNO		288	10.984	151	10.192

7. ANALIZA TRŽIŠTA RADA

Nakon što je Federalnom zavodu omogućen pristup bazi podataka o poslodavcima koji pozitivno posluju u Federaciji BiH i dostavljaju svoje završne finansijske izvještaje Agenciji za finansijske, informatičke i posredničke usluge (AFIP), u 2014. godini je nastavljen razvoj jedinstvene metodologije za analizu tržišta rada. Riječ je o metodologiji koja će obuhvatiti kombinirano korištenje više informatičkih i istraživačkih alata, kao što su anketa poslodavaca, fokus grupe, intervjui i sl.

Cilj je obezbijediti redovno nadgledanje tržišta rada radi identifikacije kratkoročnih i srednjoročnih potreba poslodavaca za zapošljavanjem i obukom postojećih zaposlenika. Također, neophodno je prepoznati aktuelne zahtjeve na tržištu rada i pravovremeno reagirati u skladu sa njima.

Izradu metodologije su podržali projekti YEP i „Prilika plus“.

8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE

8.1. Plan Federalnog zavoda za borbu protiv korupcije

U skladu sa Općim planom borbe protiv korupcije, koji je donijela Vlada Federacije BiH, Federalni zavod je sačinio Plan za borbu protiv korupcije.

Realizacijom utvrđenih aktivnosti želi se unaprijediti normativni okvir za suprotstavljanje korupciji, intenzivirati aktivnosti na sprečavanju korupcije, te osnažiti učešće civilnog sektora u suprotstavljanju korupciji.

U skladu sa rokovima, koji su utvrđeni Planom, realizirano je niz aktivnosti s ciljem ispunjavanja obaveza za uspostavljanje sistemskog pristupa borbi protiv ove disfunkcionalne pojave, te je, između ostalog, omogućeno prijavljivanje korupcije i drugih nepravilnosti putem internet stranice, tj. putem e-maila Federalnog zavoda kao i odgovarajućeg pretinca.

8.2. Stručno osposobljavanje zaposlenika

Održavanje dostignutog i unapređenje institucionalnog kapaciteta Federalnog zavoda postiže se i kontinuiranom edukacijom zaposlenika radi povećanja nivoa njihovih kompetencija, općeg i stručnog znanja.

Ovaj koncept u upravljanju ljudskim resursima provodi se u skladu sa godišnjim Programom edukacije zaposlenika, koji obuhvata niz kontinuiranih aktivnosti (seminari, radionice, kursevi, radno-edukativni sastanci), a o izvršenoj edukaciji se sačinjava godišnji izvještaj.

Naime, ovisno o opisu poslova i odgovornosti, dostignute osposobljenosti zaposlenika, iskazanih potreba i objektivnih mogućnosti, provedene su edukacije

zaposlenika iz oblasti: finansija i računovodstva, informacijsko-komunikacijskih tehnologija, stručnog usavršavanja za interne revizore radi polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja ovlaštene interni revizor, aktivne politike zapošljavanja, monitoringa i evaluacije, pripreme, praćenja i provođenja projekata koji se finansiraju iz fondova Evropske unije, preveniranja i suzbijanja korupcije, javnih nabavki, te protivpožarne zaštite.

Tokom izvještajnog perioda, osim edukacije zaposlenika Federalnog zavoda, a u skladu sa svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika, organizirani su radno-edukativni sastanci sa zaposlenicima kantonalnih službi za zapošljavanje iz segmenata implementacije mjera aktivne politike zapošljavanja, uspostavljanja jedinstvenog informacionog sistema, materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, trezorskog poslovanja i dr.

9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Zakonska obaveza Federalnog zavoda jeste da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti. U 2014. godini potpisan je ugovor sa profesionalnom IT firmom, uz čiju je stručnu pomoć uspješno održavan postojeći jedinstveni informacioni sistem.

Razmjena podataka u okviru ELMO/TAFF projekta je funkcionirala bez većih problema, tako da su, između ostalog, prijave na zdravstveno osiguranje vršene elektronskim putem.

U izvještajnom periodu održavana je postojeća VPN mreža između kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda. Također, rađeno je na uspostavljanju VPN između određenih biroa i kantonalnih službi za zapošljavanje jer su ISDN konekcije postale nestabilne ili su potpuno prestale sa radom.

Provođene su aktivnosti na uvođenju i implementaciji informacionog sistema finansijskog upravljanja ISFU za podršku trezorskom poslovanju, kako u Federalnom zavodu tako i u kantonalnim službama za zapošljavanje. Pristanak na prelazak na trezorsko poslovanje nisu dale službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog, Zapadnohercegovačkog i Srednjobosanskog kantona.

U skladu sa Ugovorom sa preduzećem „OCEAN“ d.o.o. iz Travnik o tehničkoj i funkcionalnoj podršci u 2014. godini, kontinuirano su pružane usluge podrške u eksploataciji aplikativnog softvera, čime je omogućen nesmetan rad kako u Federalnom zavodu tako i u kantonalnim službama za zapošljavanje.

U 2014. godini započete su aktivnosti na implementaciji projekta „Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba“. Rok za implementaciju Projekta je 30.06.2015. godine, kada bi sistem trebalo da bude pušten u rad. U skladu sa tenderskom dokumentacijom, izvršena je nabavka, provjera i testiranje računarske opreme, u ukupnom iznosu od 1.423.157 KM, koja je smještena u server sobi na primarnoj lokaciji u Federalnom zavodu i rezervnoj lokaciji u Mostaru (hardverska infrastruktura).

Također, Federalni zavod je u 2014. godini za potrebe novog informacionog sistema izvršio opremanje server sobe na primarnoj lokaciji u Sarajevu i na rezervnoj lokaciji u Mostaru, pri čemu je nabavljena oprema u iznosu od 51.738 KM (UPS, klima jedinice, video nadzor, čitač otiska prstiju).

Izvršena je nabavka i instalacija primarne mrežne opreme u server sobi na primarnoj lokaciji (Switch Cisco Catalist 2960x24 Gige i 4500 x 16 Port 10G) u iznosu od 41.334 KM.

Pored nabavke hardverske infrastrukture, izvršena je i nabavka stalnih strdstava u obliku prava u iznosu od 3.197.510 KM, a odnosi se na nabavku korisničkih i procesorskih licenci, te nabavku korisničkih licenci za softverski modul evidencija i obradu ugovora sa poslodavcima po programima zapošljavanja. Nabavljene licence trenutno su u pripremi i bit će aktivirane nakon puštanja sistema u rad. Hardverska infrastruktura je instalirana i podešena kao i licence za sistemski softver.

Isto tako, za programe zapošljavanja „Prilika za sve“, „Prvo radno iskustvo“, „Vaučer za posao“, „Sezonsko zapošljavanje“ i „Javni radovi“ osigurana je prijava putem web stranice Federalnog zavoda.

10. UPRAVNI ODBOR

U izvještajnom periodu održano je 12 sjednica Upravnog odbora, na kojima su razmatrana najvažnija pitanja iz nadležnosti Federalnog zavoda, te su usvojeni: Izveštaj o radu za 2013. godinu, Program/Plan rada za 2015. godinu, Plan rada za 2015., 2016. i 2017. godinu, Kvartalni finansijski izvještaj za period 1.1. – 31.3.2014. godine, Kvartalni finansijski izvještaj za period 1.1. – 30.6.2014. godine, Kvartalni finansijski izvještaj za period 1.1. – 30.9.2014. godine, Kvartalni finansijski izvještaj za period 01.01. – 31.12.2013. godine, Finansijski plan za 2015. godinu i procjena plana za 2016. i 2017. godinu, Odluka o preraspodjeli sredstava Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2014. godinu, kao i Odluka o privremenom finansiranju potreba Federalnog zavoda za zapošljavanje za period od 1.1. do 31.3.2015. godine.

Također, donesene su Odluka o izmjenama i dopunama Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanja za 2014. godinu, Odluka o usvajanju Godišnjeg obračuna Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2013. godinu te Odluka o usvajanju Zbirnog izvještaja o redovnom godišnjem popisu u Federalnom zavodu za zapošljavanje sa stanjem na dan 31.12.2013. godine.

Isto tako, donesene su i Odluka o usvajanju Izmjena i dopuna Programa dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolvinga, Odluka o davanju saglasnosti Ortačkoj grupi za kupovinu imovine IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići – u stečaju za reprogram i preuzimanje kredita broj FZK-12-1-4444-VII/12 od 18.4.2014. godine kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, Odluka o utvrđivanju Plana javnih nabavki Federalnog zavoda za zapošljavanje za budžetsku 2015. godinu te Odluka o dopuni Odluke o javnim nabavkama usluga, robe i radova putem izbora najpovoljnijeg dobavljača za fiskalnu 2014. godinu broj: 01/1-14-4912/13 od 15.11.2013. godine.

Upravni odbor je donio i odluke koje se odnose na provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, uvjete za njihovo provođenje i potrebna finansijska sredstva za Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva u 2014. godini, Program javnih radova „Zajedno u obnovi“, Program pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje, te Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u 2014. godini, a donesena je i Odluka o pridruživanju neutrošenih sredstava po Programu jačanja konkurentnosti na tržištu rada 2013. sredstvima za realizaciju Programa sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva iz 2014. godine.

Isto tako, Upravni odbor je donio i Odluku o odobravanju sufinansiranja održavanja sajma zapošljavanja koji organizira Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona i Odluku o odobravanju sufinansiranja održavanja sajma zapošljavanja koji organizira Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona, kao i odluke o odobravanju učešća u projektima „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje krojač, šivač tekstila, mehaničar, skladištar, srednji menadžment”, „Škola za dadilje – profesionalno usavršavanje dadilja za bolju konkurentnost na tržištu rada „Pomoć za samopomoć”, „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje limara montera”, „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje proizvođač i monter PVC i aluminijske stolarije”, „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje zavarivač i CNC operater” radi zapošljavanja osoba sa evidencije nezaposlenih za potrebe preduzeća „FRUT - AL“ d.o.o. Kreševo, „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje inženjera hemije i radnika na površinskoj zaštiti metala”, kao i Odluku o sufinansiranju projekta „Smanjivanje disbalansa između ponude i potražnje za radnom snagom i poboljšanje sposobnosti, konkurentnosti i zapošljavanja radne snage u Goraždu”.

Također, donesene su i odluke o odobravanju sufinansiranja pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje u firmama „Alma Ras“ d.o.o. Olovo, „Car Trim BH“ d.o.o. Žepče, „General Trading Concept“ d.o.o. Sarajevo, „Gromeks“ d.o.o. Srebrenik, „HM Promet“ d.o.o. Maglaj, „Kalea“ d.o.o. Sarajevo, „Koteks“ d.o.o. Tešanj, „MDG International“ d.o.o. Sarajevo, „Sinkro“ d.o.o. Sarajevo, „ZIKO“ d.o.o. Zavidovići, „Eco company“ d.o.o. Sarajevo, „Brkić AiA“ d.o.o. Odžak, „Bosancar“ d.o.o. Bosanska Krupa, „Alu Point“ d.o.o. Sarajevo, „Strolit“ d.o.o. Odžak, „Sejdić Commerce“ d.o.o. Odžak, „Koteks“ d.o.o. Tešanj, „PAK Centar“ d.o.o. Orašje, „Mlin Ivo i Bele“ d.o.o. Orašje, „MK Slovenka“ d.d. Donji Vakuf, „Liva Energy“ d.o.o. Sarajevo, „Jadrina“ d.o.o. Gračanica, „Gradnja Invest 2“ d.o.o. Odžak, „Euro-Plin“ d.o.o. Orašje, „Euro“ d.o.o. Odžak, „AS Agro-Feniks“ d.o.o. Velika Kladuša, „Eco Company“ d.o.o. Sarajevo, „SPR“ d.o.o. Travnik, „Kanatex“ d.o.o. Gračanica i „Kismet“ d.o.o. Brijesnica Mala.

Upravni odbor je dao saglasnost na potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između USAID-Sida Projekta unapređenja lokalnog privrednog razvoja (GOLD) i Federalnog zavoda za zapošljavanje i Memoranduma o razumijevanju između Federalnog zavoda za zapošljavanje, Instituta za strukovno obrazovanje i osobno usavršavanje (BEST) iz Beča i Austrijske razvojne agencije (ADA).

Također, usvojeni su zaključci: da se smanje planirani troškovi plaća i naknada zaposlenika Federalnog zavoda, da menadžment Federalnog zavoda sačini Akcioni plan postupanja po preporukama Ureda za reviziju institucija u FBiH, te da se menadžmentu Federalnog zavoda odobravaju daljnji pregovori sa Razvojnomo bankom FBiH i Ortačkom grupom, izražavajući podršku predloženom rješenju o formiranju nove glavnice kredita, s tim da se prilikom rješavanja ove problematike održi postojeći nivo zaposlenosti u IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići – u stečaju.

U izvještajnom periodu Upravni odbor je primio na znanje Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2013. godinu, Informaciju o efektima zapošljavanja u kompanijama IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići i „Konjuh“ d.d. Živinice, Informaciju o revidiranju i uspostavljanju evidencije o korisnicima kreditnih sredstava plasiranih u periodu 2001. – 2004. godine, Informaciju o rezultatima realizacije Programa dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolvinga (stanje 31.12.2014. godine) i Informaciju o stanju u vezi sa pokrenutim sudskim postupcima radi usklađivanja novčanih naknada demobiliziranih branilaca.

Upravni odbor je u 2014. godini usvojio i Pravilnik o provedbi Zakona o zaštiti ličnih podataka u Federalnom zavodu za zapošljavanje sa Planom sigurnosti ličnih podataka u Federalnom zavodu za zapošljavanje, kao i Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Federalnom zavodu za zapošljavanje.

11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE

Jedna od zakonskih nadležnosti Federalnog zavoda jeste da prati, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. S tim u vezi, i u 2014. godini na sastancima direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH razmatrana su aktuelna pitanja, kao i rezultati realizacije programa aktivne politike zapošljavanja radi dogovora o narednim programskim aktivnostima.

Direktori su kontinuirano informirani o realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanje, kao i o implementaciji projekta „Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje informacionog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba“.

U izvještajnom periodu, između Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje potpisan je Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva u 2014. godini, a krajem godine i Anex na Sporazum.

12. INFORMIRANJE

U skladu sa Programom rada za 2014. godinu i Zakonom o slobodi pristupa informacijama, a imajući u vidu da oblast zapošljavanja privlači veliku pažnju medija, Federalni zavod je u 2014. godini nastojao pravovremeno i istinito informirati javnost o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, te na taj način održati aktivnu saradnju sa masovnim medijima, kao glavnim kanalom informiranja javnosti.

Radi što efikasnijeg rada u oblasti odnosa s javnošću sačinjena je i Strategija komuniciranja 2015-2020. godine, kojom su utvrđeni strateški ciljevi komuniciranja s javnošću. Također, izrađen je i Vodič za podnosiocima zahtjeva u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, kao i Indeks registar informacija koje su u posjedu i pod kontrolom Federalnog zavoda.

Medijima, štampanim i elektronskim, u izvještajnom periodu Federalni zavod je redovno dostavljao saopštenja/vijesti o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, koja su u velikoj mjeri preuzimana i objavljivana u štampi, informativnim emisijama elektronskih medija i na domaćim internet portalima. Iste te vijesti postavljane su i na internet stranicu Federalnog zavoda (www.fzzz.ba), koja je u predmetnoj godini zabilježila preko 316.000 posjeta korisnika (u prosjeku oko 25.000 mjesečno, odnosno oko 900 dnevno), kao i na Facebook profilu koji trenutno broji blizu 16.000 „lajkova“.

Pregledom arhiviranih članaka i zabilješki o emitiranim priložima u elektronskim medijima može se konstatirati da je u 2014. godine u štampanim medijima i na internet portalima u Bosni i Hercegovini objavljeno 67 članaka u kojima se pominje Federalni zavod. Također, zabilježeno je 40 priloga na televizijskim i radio stanicama u Bosni i Hercegovini, uglavnom u centralnim informativnim

programima, u kojima su predstavnici Federalnog zavoda davali izjave. Ovaj broj uključuje i gostovanja u emisijama elektronskih medija, kao što su „Odgovorite ljudima“ na BHT, „Jutarnji program“ na FACE TV i „Izlaz“ na FTV. Broj objavljenih članaka i emitiranih priloga vjerovatno je veći jer pomenute brojke podrazumijevaju samo one medijske sadržaje koje smo uspjeli zabilježiti.

Tokom 2014. godine organizovane su četiri konferencije za novinare, i to:

- 18.3.2014. godine povodom predstavljanja projekta Aktivna kvalifikacija u oblasti turizma (AQUIT);
- 28.4.2014. godine povodom predstavljanja programā aktivne politike zapošljavanja u 2014. godini;
- 28.5.2014. godine povodom potpisivanja Memoranduma o zajedničkom djelovanju na saniranju i ublažavanju šteta i očuvanju radnih mjesta između Federalnog zavoda za zapošljavanje, Udruženja poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine, Privredne komore Federacije Bosne i Hercegovine i Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine;
- 6.6.2014. godine povodom informiranja o evidentiranju štete u privrednim subjektima u Federaciji BiH nakon poplava.

Odziv predstavnika štampanih i elektronskih medija na sve konferencije za novinare bio je veoma dobar.

Generalna je ocjena da je sa medijima u Bosni i Hercegovini ostvarena dobra saradnja, te da je većina njih objektivno izvještavala o aktivnostima Federalnog zavoda i kretanjima na tržištu rada.

Također, na web stranici Federalnog zavoda mjesečno je objavljivan statistički bilten sa podacima o zaposlenosti i nezaposlenosti u Federaciji BiH (tabelarno i grafički).

13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Federalni zavod je u 2014. godini imao intenzivnu saradnju sa Vladom Federacije BiH, Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i njemu pripadajućom Jedinicom za implementaciju projekata socioekonomske podrške, obuke i prezapošljavanja (PIU SESER), kao i Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Također, saradivano je sa Federalnim ministarstvom finansija, Federalnim ministarstvom obrazovanja i nauke, kao i sa nadležnim institucijama za zapošljavanje: Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Isto tako, ostvarena je značajna saradnja sa Vijećem ministara Bosne i Hercegovine i Vladom Federacije BiH na usaglašavanju politika u vezi sa programiranjem razvojnih projekata u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć.

Federalni zavod je aktivno učestvovao u pripremi Memoranduma o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja. Zaključivanjem Memoranduma obezbijeđeni su neophodni uvjeti za zapošljavanje Roma i u 2015. godini.

Data je podrška velikom broju aktivnosti fokusiranih na promociju volonterizma, stručnog osposobljavanja i usavršavanja osoba s invaliditetom, razvoj

poduzetništva među mladim osobama i ženama i sl., a koje su implementirale različite nevladine organizacije.

Nastavljena je dobra saradnja sa Gender centrom Federacije BiH, te je Federalni zavod izvršio potrebne aktivnosti u vezi sa usklađivanje statističkih i drugih dokumenata prema Zakonu o ravnopravnosti spolova i preporukama iz Akcionog plana za gender odgovorno budžetiranje.

Također, nastavljena je saradnja sa obrazovnim i drugim zainteresiranim institucijama i organizacijama u Federaciji BiH u sklopu implementacije Operativnog plana za realizaciju aktivnosti na osnovu mjera i preporuka sadržanih u Analizi stanja u oblasti srednjeg obrazovanja, sa prijedlogom mjera za usklađivanje obrazovanja sa potrebama privrede.

Predstavnici Federalnog zavoda su aktivno učestvovali u realizaciji međunarodnog projekta „Bosna i Hercegovina – Torinski proces 2014: rezultati pregleda napretka u VET reformi“, koji je za cilj imao unapređenje tržišta rada u BiH.

13.1. Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje

U okviru realizacije projekta „Podrška mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanju (SSNEŠP)“, uz finansijsku podršku Svjetske banke, Ekonomski institut Sarajevo u konzorciju sa DCS d.o.o. Sarajevo izradio je Strategiju jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, a koju je usvojila Vlada Federacije BiH na 13. sjednici, održanoj 3.9.2014. godine.

Strategija se sastoji od sljedećih poglavlja: Regulatorni okvir i institucionalni mandat službi za zapošljavanje, Ključni izazovi u funkcioniranju javnih službi za zapošljavanje, Zaključci situacione analize, Strateški dio (ciljevi, prioriteti i mjere) i Okvirni akcioni plana, te u potpunosti uključuje sve elemente koje je testirao Projekat zapošljavanja mladih kroz sistem oglednih biroa, kao i uvođenje sistema upravljanja učincima. U Strateškom dijelu definirani su ciljevi i prioriteti, i to:

Strateški cilj 1. Brzo i tačno ostvarivanje prava koja proističu iz statusa nezaposlenosti

Prioritet 1.1: Razdvajanje aktivnih tražilaca posla od onih koji su na evidenciji isključivo zbog ostvarivanja drugih prava

Prioritet 1.2: Ravnomjerno raspoređivanje resursa u skladu sa institucionalnim mandatom

Strateški cilj 2. Efikasna integracija nezaposlenih osoba na tržište rada

Prioritet 2.1: Optimiziranje procedure trijaže i osiguravanje adekvatnog intenziteta savjetovanja

Prioritet 2.2: Razvoj efikasnih aktivnih mjera zapošljavanja

Prioritet 2.3: Intenziviranje saradnje sa poslodavcima i drugim institucijama

Strateški cilj 3. Razvijeni kapaciteti javnih službi za zapošljavanje u skladu sa novim metodama rada i izgrađen reputacijski kapital

Prioritet 3.1: Razvoj kadrovskih kapaciteta u javnim službama za zapošljavanje

Prioritet 3.2: Unapređenje sistema upravljanja prema ciljevima upravljanja učincima u radu javnih službi za zapošljavanje

Priorit 3.3: Razvoj savremene informatičke podrške u javnim službama za zapošljavanje

Prioritet 3.4: Javno pozicioniranje javnih službi za zapošljavanje kao stručne i relevantne institucije na tržištu rada.

Strategija je rađena u saradnji sa ključnim korisnicima: Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, Federalnim zavodom i kantonalnim službama za zapošljavanje, a u procesu njene izrade konsultirani su i korisnici usluga, nezaposlene osobe i poslovni sektor.

13.2. Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period 2015.-2020. godina

Federalni zavod je u saradnji sa Federalnim ministarstvom obrazovanja i nauke, njemačkim Društvom za međunarodnu saradnju (GIZ), kao i predstavnicima visokoškolskih i srednjoškolskih ustanova učestvovao u izradi Strateških pravaca razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH. Vlada Federacije BiH je prihvatila Strateške pravce razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period 2015.-2020. godina, koje će uputiti kantonalnim vladama. Ovaj dokument predstavlja prvi zvanični institucionalni doprinos uspostavljanju i razvoju karijerne orijentacije kao bitnog segmenta efikasnog funkcioniranje tržišta rada.

Cilj izrade Strateških pravaca razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH jeste utvrđivanje smjernica za djelovanje na unaprijeđenju i razvijanju ove djelatnosti u intersektorski povezan i djelotvoran sistem. Krajnji ishod ovog procesa treba biti osiguranje adekvatne potpore svakom pojedincu da bude uspješan u donošenju odluka o izboru zanimanja i upravljanju razvojem vlastite karijere.

Odgovorne institucije bi trebalo da u svoje godišnje budžete uključe dio sredstava za provođenje Strateških pravaca razvoja karijerne orijentacije, a mnoge predviđene mjere ne iziskuju dodatna finansijska sredstva ili su ona, uz dobru organizaciju, monitoring i koordinaciju, minimalna. Dio sredstava može biti osiguran iz međunarodnih fondova, pri čemu je bitno da je planiranje projekata koordinirano, odnosno da je spriječeno odvajanje ili paralelno odvijanje aktivnosti.

13.3. Razmjena podataka sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove

Federalni zavod i Federalna uprava za inspeksijske poslove zaključili su Protokol o razmjeni podataka, a radi uspostavljanja saradnje na razmjeni podataka iz službenih evidencija pri realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanja provođenjem programā pripreme za rad nezaposlenih osoba kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba.

U skladu sa Protokolom, Federalni zavod će, nakon usvajanja odluke o realizaciji svakog pojedinačnog programa pripreme za rad, dostavljati Federalnoj upravi za inspeksijske poslove podatke o poslodavcu i spisak sa podacima o nezaposlenim osobama koje su uključene u program pripreme za rad. Dostavljeni podaci će se u slučajevima inspeksijskog nadzora koristiti za identifikaciju i utvrđivanje statusa osoba zatečenih kod poslodavca.

13.4. „Volontiraj - kreditiraj“

Federalni zavod je uzeo učešće i u Socijalnom danu u okviru projekta „Volontiraj - kreditiraj“, koji provodi Udruženje „Infohouse“ iz Sarajeva. Dvije učenice su

volontirale u Federalnom zavodu i stekle prvo radno iskustvo, čime su podržani omladinski projekti u BiH.

14. ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA

U izvještajnom periodu su znatna finansijska sredstva Federalnog zavoda usmjerena kantonalnim službama za zapošljavanje radi obezbjeđenja sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje nezaposlenih osoba) jer sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova. Budući da kantonalne službe za zapošljavanje nisu mogle uredno izmiriti svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, koje su za novčanu naknadu iznosile 47.659.402 KM (povećanje za 95.339,00 KM u odnosu na 2013. godinu), za zdravstveno osiguranje 23.058.387,308 KM (povećanje za 117.921 KM) i za penzijsko-invalidsko osiguranje 3.746.794 KM (povećanje za 1.773.845 KM), Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim planiranim finansijskim sredstvima, nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršio uplatu kantonalnim službama za zapošljavanje iznos od 14.600.000 KM nedostajućih sredstava.

Također, osigurana su sredstva za dovršetak realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja započelih u 2012. i 2013. godini te su u 2014. godini, srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima Federalnog zavoda i uz finansijsku podršku Vlade Federacije BiH, stvorene pretpostavke za implementaciju novih mjera sufinansiranja zapošljavanja, samozapošljavanja i obuke značajnog broja nezaposlenih osoba.

Između ostalih, u 2014. godini su realizirane sljedeće mjere, programi i projekti:

- Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve 2012“ (1.554 osobe)¹⁰
- Program sufinansiranja zapošljavanja povratnika (114 osoba)¹¹
- Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2012 (950 osoba)
- Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u 2011. godini (58 Roma: zaposleno 29 i samozaposleno 29)
- Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2013 (1.648 osoba)
- Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u 2013. godini (81 osoba: zaposleno 57, a samozaposleno 24)
- Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u 2014. godini (92 osobe: zaposleno 72, a samozaposleno 20)
- Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2014
 - „Prilika za sve 2014“ (3.770 osoba)
 - „Prvo radno iskustvo 2014“ (1.324 osobe)
 - „Sezonsko zapošljavanje 2014“ (252 osobe)
 - „Vaučer za posao 2014“ (319 osoba)
- Program javnih radova „Zajedno u obnovi 2014“ (1.177 osoba)

¹⁰ Realizacija Programa sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“ je počela u 2012. godini

¹¹ Realizacija Programa sufinansiranja zapošljavanja povratnika je počela u 2012. godini

- Program pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje 2014 (1.618 osoba)
- Projekat podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja SSNESP (ukupno je obuhvaćeno 7.146 osoba: zaposleno je 4.033, samozaposleno 1.639, a 1.474 osobe su prošle odgovarajuću obuku)¹²
- Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika - njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj u 2014 (73 osobe)
- Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja posredstvom Razvojne banke Federacije BiH (zapošljavanje 30 osoba i zadržavanje u radnom odnosu 103 osobe)
- Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje šivača i krojača za potrebe kompanije Saniteks d.d. Velika Kladuša“ (obuka 120 osoba, od kojih se zapošljava 100)
- Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje za poslove šivanja i egaliziranja kože i montaže sa specifičnim vještinama u proizvodnji ručne kočnice za automobilsku industriju“ (obuka 90 osoba, od kojih se zapošljava 60)
- Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za poslove varenja postupcima MIG, MAG, TIG, CO2“ za potrebe preduzeća „Sik“ d.o.o. Mostar (obuka i zapošljavanje 10 osoba)
- Projekat „Smanjivanje disbalansa između ponude i potražnje za radnom snagom i poboljšanja kompetencija, konkurentnosti i zapošljavanje radne snage u Goraždu“ (obuka 200 nezaposlenih osoba i 100 zaposlenih)
- Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje krojač, šivač tekstila, mehaničar, skladištar“ (obuka 181 osobe, od kojih se zapošljava 151)
- Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje zavarivač i CNC operater“ (obuka 30 osoba, od kojih se zapošljava 20)
- „Obuka i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije Miral PVC d.o.o. Velika Kladuša“ (obuka 15 osoba, od kojih se zapošljava 10)
- Projekat „Stručno osposobljavanje i zapošljavanje proizvođača i montera PVC i aluminijske stolarije za potrebe kompanije A.D.S.I. montaža d.o.o. Velika Kladuša“ (obuka 15 osoba, od kojih se zapošljava 10)
- Projekat praktične doobuke i stručnog osposobljavanja „Pomoć za samopomoć“ (obuka i zapošljavanje 48 osoba)
- Projekat „Škola za dadilje-profesionalno usavršavanje dadilja za bolju konkurentnost na tržištu rada“ (obuka 20 osoba)
- Program poslovnih vještina i zapošljavanja nezaposlenih osoba (obuka 80 osoba)
- Projekat učešća u zapošljavanju (zapošljavanje šest osoba)
- Projekat „Obuka i zapošljavanje kandidata za zanimanje inženjera hemije i radnika na površinskoj zaštiti metala“ (obuka 60 osoba, od kojih se zapošljava 50).

Pomenutim mjerama i programima, koji su bili gender senzitivni i fokusirani na teško zapošljive kategorije nezaposlenih osoba, kao i na one kojima prijete gubitak

¹²Realizacija Projekta podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja je počela u 2010. godini

zaposlenja, obuhvaćeno je oko 16.000 osoba, a od kojih je za više od 10.000 stvorena pretpostavka za zapošljavanje u 2014. godini.

Realizacijom mjera kantonalnih službi za zapošljavanje omogućeno je osposobljavanje, zapošljavanje i samozapošljavanje 1.949 osoba.

Usljed uticaja prirodne nesreće i ukupnog ekonomskog stanja, privreda nije mogla iskazati veću potražnju za radnom snagom i mjere aktivne politike zapošljavanja su djelimično amortizirale jače negativne tendencije na tržištu rada.

Prema statističkim pokazateljima, u 2014. godini sa evidencije javnih službi za zapošljavanje zaposleno je 70.333 osobe, a na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa prijavilo se 61.725 osoba. Na evidenciju nezaposlenih prijavilo se 109.573 osobe, dok je 109.250 osoba brisano sa evidencije nezaposlenih po raznim osnovama.

Očekuje se da će i u 2015. godini biti potrebno obezbijediti znatna finansijska sredstva za materijalnu i socijalnu sigurnost, ali, da bi se zadržala razvojna funkcija javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH kao značajnog faktora na tržištu rada, dio sredstava će se usmjeriti na realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja teško zapošljivih kategorija nezaposlenih osoba.

Procesi koji očekuju Bosnu i Hercegovinu još jasnije će odrediti pravce djelovanja Federalnog zavoda, naročito u dijelu donošenja i primjene zakonske i podzakonske regulative, te instrumenata i mjera koje direktno mogu pomoći daljim ekonomskim i socijalnim reformama, usklađivanju obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada, razvoju poduzetništva, otvaranju novih radnih mjesta, kao i bržem procesu evropskih integracija Bosne i Hercegovine.

Po Ovlaštenju predsjednice
Upravnog odbora Marijane Milinović
broj: 03-49-2417/15 od 1.4.2015. godine

Rada Lukić

Broj: 01/1-49-3255/15
Datum: 8.5.2015. godine